

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

FILOZOFICKÁ FAKULTA

OBRAZ KULTURY V DENÍCÍCH LIDOVÉ NOVINY,  
MLADÁ FRONTA DNES A PRÁVO V ROCE 2010

THE IMAGE OF CULTURE IN THE NEWSPAPERS LIDOVÉ NOVINY, MLADÁ  
FRONTA DNES AND PRÁVO IN THE YEAR 2010

**Bakalářská práce**

**Autor:** Filip Platoš

**Vedoucí práce:** Doc. PhDr. Eva Vičarová, Ph.D.

Olomouc 2016

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma *Obraz kultury v denících Lidové noviny, Mladá fronta Dnes a Právo v roce 2010* vypracoval samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato bakalářská práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Olomouci dne 4. 5. 2016

.....

Na tomto místě bych chtěl poděkovat své vedoucí bakalářské práce Doc. PhDr. Evě Vičarové, Ph.D. za odborné vedení, věnovaný čas a udělování cenných rad a doporučení.

## OBSAH

1. ÚVOD.....	7
2. STAV PRAMENŮ A LITERATURY .....	9
3. HISTORIE A PODOBA DENÍKŮ .....	10
3.1 Lidové noviny.....	10
3.1.1 Historie Lidových novin .....	10
3.1.2 Podoba Lidových novin v roce 2010.....	11
3.2 Mladá fronta Dnes.....	12
3.2.1 Historie Mladé fronty Dnes.....	13
3.2.2 Podoba Mladé fronty Dnes v roce 2010 .....	13
3.3 Právo .....	15
3.3.1 Historie Práva.....	15
3.3.2 Podoba Práva v roce 2010.....	16
4. ŽÁNŘ .....	18
4.1 Definice pojmu žánr.....	18
4.2 Žurnalistické žánry.....	18
4.2.1 Definice zjištěných žánrů.....	19
4.2.2 Definice pojmů .....	23
5. ANALÝZA NOVIN .....	25
5.1 Úvod k provedené analýze .....	25
5.2 Lidové noviny .....	27
5.2.1 Druhy umění.....	27
5.2.2 Žánry .....	30
5.2.3 Geografická oblast.....	32
5.2.4 Autoři.....	33
5.2.5 Závěr analýzy .....	34
5.3 Mladá fronta Dnes.....	35

5.3.1 Druhy umění.....	35
5.3.2 Žánry.....	38
5.3.3 Geografická oblast.....	39
5.3.4 Autoři.....	40
5.3.5 Závěr analýzy.....	41
5.4 Právo.....	42
5.4.1 Druhy umění.....	42
5.4.2 Žánry.....	45
5.4.3 Geografická oblast.....	47
5.4.4 Autoři.....	48
5.4.5 Závěr analýzy.....	49
5.5 Srovnání periodik.....	50
6. TREND V PRŮBĚHU DEMOKRATICKÝCH DEKÁD.....	56
7. PROBLÉM S NEURČITOSTÍ ŽÁNŘŮ.....	60
7.1 Ukázky zpráv v základní podobě.....	61
7.2 Ukázky nejčastěji zjištěných žánrů.....	63
7.3 Ukázky dalších textů.....	69
8. ZÁVĚR.....	73
RESUMÉ.....	75
SUMMARY.....	76
DIE ZUSAMMENFASSUNG.....	77
SEZNAM LITERATURY A POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	78
SEZNAM GRAFŮ.....	80
SEZNAM OBRÁZKŮ.....	80
SEZNAM TABULEK.....	80
SEZNAM PŘÍLOH.....	80
ANOTACE.....	82

PŘÍLOHY .....	83
---------------	----

# 1. ÚVOD

Téma této práce se velmi nabízelo vzhledem k charakteru mého studia dvouoborového programu Žurnalistika – Uměnovědná studia. Chtěl jsem využít možnosti skloubit znalosti z obou oborů, které jsem během studia nabyt, a propojit interdisciplinaritu žurnalistické oblasti společně s oblastí uměleckou.

Cílem mé práce nazvané *Obraz kultury v denících Lidové noviny, Mladá fronta Dnes a Právo v roce 2010* je vytvořit a podat obraz o rozsahu a obsahu kulturních rubrik ve třech hlavních celostátních denících ve zmíněném roce. Předmětem analýzy se v každém z těchto periodik stala pouze hlavní kulturní rubrika celostátní části vydání. Z důvodu časové náročnosti nebyly zařazeny další novinové či časopisecké přílohy, které mohly rovněž zahrnovat články týkající se kultury. Dílčími cíli předkládané práce je zmapovat, o kterých druzích umění podávala zmíněná česká média nejvíce informací, a odhalit trend současné české žurnalistiky v souvislosti s uplatňováním konkrétních žánrů.

Práce se skládá z části teoretické a z části praktické. V teoretické části jsou krátce přiblíženy hlavní milníky z historie periodik a následně je uvedena jejich podoba v analyzovaném roce. Dále jsou stručně definovány novinářské žánry, které byly v tiskovinách za daný rok zjištěny. Charakteristika novinových žánrů způsobila při tvorbě této práce jednu z největších komplikací. Došlo totiž ke zjištění, že se jednotlivé publikace ve svých definicích lehce liší. Proto byl vytvořen jakýsi konsenzus těchto definic. Případně u některých typů žánrů bylo zmíněno, jaké charakteristiky články musely splňovat, aby došlo k přiřazení k daným žánrům v analýze. Pro účely této práce bylo navíc vytvořeno několik podkategorií zcela nových.

V závěru jsou jednotlivá periodika navzájem srovnávána. K tomu bylo využito prací kolegyň z minulých let. Došlo tedy ke komparaci zjištěných výsledků s informacemi z porevolučních let 1990 a 1991 a dále z roku 2000, aby vyšlo najevo, jak se měnily preference výběru témat během těchto demokratických dekád.

Za nutné rovněž považuji zmínit, proč bylo pracováno s třemi výše uvedenými deníky. K analýze *Lidových novin, Mladé fronty Dnes a Práva* mě vedl jednak fakt, že již byly vypracovány dvě obdobné analýzy s těmito konkrétními deníky a je tedy možná komparace, druhým logickým impulsem bylo tato periodika zařadit do výzkumu

z důvodu oblíbenosti. Jedná se o tři nejčtenější tiskoviny, které se řadí k nebulvárním, respektive seriózním periodikům v prostředí tuzemské žurnalistiky.

Metoda práce i způsob analyzování byly odvozeny z diplomových prací, které se tímto problémem zabývaly přede mnou za rok 1990, 1991 a 2000. Konkrétně se jedná o práci Veroniky Vaškové nazvanou „*Obraz kultury v celostátních novinách na přelomu milénia*“ z roku 2013 a práci Kateřiny Vojkůvkové „*Obraz kultury v celostátních denících v letech 1990 a 1991*“ z roku 2014. Stejnou metodu jsem zvolil z důvodu případného možného vysledování trendu během demokratických polistopadových dekad a možnosti celkového srovnání. Svou bakalářskou práci jsem dále obohatil o kapitolu zabývající se míšením a stíráním rozdílů mezi žánry, neboť se jedná o velmi častý jev posledních let. Texty v mnohých případech byly natolik hybridní, že bylo velmi obtížné, je vůbec k určitým standardním žánrům přiřadit.

V příloze se také vyskytuje pracovní tabulka znázorňující, jaká data byla pro tuto časově velmi náročnou analýzu shromážděna. Kompletní rejstřík všech článků nebylo možné zařadit z důvodu přílišné obsáhlosti čítající 7 049 položek.



## 2. STAV PRAMENŮ A LITERATURY

Tématem, které jsem si zvolil pro tuto bakalářskou práci, tedy obrazem kulturních rubrik ve třech nejčtenějších seriózních denících v tuzemsku v roce 2010, se dle dostupných zdrojů nezabývala žádná jiná publikace.

Hlavními zdroji informací pro teoretickou část této práce byly znalosti, které jsem nabyl během přednášek a seminářů na Katedře mediálních a kulturních studií a žurnalistiky na Univerzitě Palackého v Olomouci. Zcela stěžejním zdrojem pro analytickou část byly zkoumané noviny. Jednalo se o všechna fyzická vydání *Lidových novin*, *Mladé fronty Dnes* a *Práva* od 2. 1. 2010 až do 31. 12. 2010.

Pro ověření a doplnění mých znalostí z historie deníků *Lidové noviny*, *Mladá fronta Dnes* a *Právo* jsem užil několika publikací. Klíčový pro mne byl třetí díl knihy *Dějiny československé žurnalistiky* (Praha, 1988) autorů Beránkové Mileny, Křivánkové Aleny a Ruttkaye Fraňa pro konkretizaci dějin tiskovin. Publikace dále posloužila při dohledávání doplňujících informací o známých autorech, kteří psali pro *Lidové noviny* a *Právo*.

Z literatury byla dále nápomocna především kniha Barbory Osvaldové a Jana Halady *Praktická encyklopedie žurnalistiky* (Praha, 2002), publikace *Novinářské žánry, část 1* (Praha, 1973) a *Novinářské žánry, část 2* (Praha, 1974) Miroslava Dočkala a kolektivu. K přehlednějším definicím žánrů byla zvolena *Hudební kritika a popularizace hudby* (Praha, 1997) Jana Vičara a *Publicistické žánry* (Brno, 1980) Karla Štorkána. Zdrojem užitečných informací z novějších publikací se staly také: *Stylistika pro žurnalisty* (Praha, 2011) Evy Minářové či *Nové trendy v médiích I: Online a tištěná média* (Brno, 2012) Jaroslava Čuříka. Trendy současného zpravodajství i žurnalistiky obecně nastiňuje v těchto dnech vycházející e-book autorů Boženy Bednařikové a Viktora Jílka, jejíž závěry byly prezentovány Jílkem na konferenci Katedry mediálních a kulturních studií a žurnalistiky v Olomouci v dubnu 2016.

Za účelem zjištění působnosti redaktorů v kulturních rubrikách jednotlivých listů bylo pracováno rovněž s internetem. Webové stránky byly také využity jako další zdroj informací o historii *Lidových novin*. Dějiny nejstaršího periodika z analyzovaných deníků jsou na oficiálních webových stránkách *Lidových novin* na rozdíl od *Práva* a *Mladé fronty Dnes* velmi dobře zpracované.

## 3. HISTORIE A PODOBA DENÍKŮ

### 3.1 Lidové noviny

*Lidové noviny* jsou celostátní zpravodajský deník se zaměřením na zpravodajství tuzemské, zpravodajství zahraniční, byznys, politiku, sport a kulturu. Nesou podtitul „nezávislý deník založený 1893“.

#### 3.1.1 Historie Lidových novin

Historicky první číslo *Lidových novin* (dále uváděny také jako *LN*) vyšlo poprvé 16. prosince roku 1893. Noviny založil žurnalista a politik Adolf Stránský v Brně. Vznikly spojením brněnských *Moravských listů* a olomouckého časopisu *Pozor*. Jejich prvním šéfredaktorem se stal Emil Čermák, který je mimo jiné také považován za otce zakladatele Československé tiskové kanceláře.

Další významnou osobností spojenou s *LN* byl novinář (později také šéfredaktor *LN*) Arnošt Heinrich. S jeho nástupem v roce 1904 došlo ke stěžejní změně – prosadil ranní vydání. Do té doby noviny vycházely pouze odpoledne a zpravodajství tak nebylo aktuální. V roce 1909 se stal raník hlavním listem.

Původně regionální noviny vycházely s podtitulem „Orgán strany Lidové na Moravě“, tehdy se tedy jednalo o politické médium. Brzy však došlo k nezávislému zpravodajství. První výrazné emancipace bylo docíleno právě za Arnošta Heinricha. Noviny vykazovaly vysokou kulturní úroveň. Nedlouho poté následovala nevyhnutelná expanze do hlavního města Prahy.

Během let *LN* zažily mnoho zvrátů. Stejně jako *Mladá fronta Dnes* i *Lidové noviny* pocítily tlak po únoru 1948. O čtyři roky později již bylo vydávání *Lidových novin* zastaveno. Až po dlouhých letech, v roce 1987, došlo k obnovení listů jako samizdatových, o dva roky později vycházely opět již jako legální periodikum, od roku 1990 pak jako deník. *LN* coby první z analyzovaných deníků vydaly v květnu roku 2001 barevné vydání.<sup>1</sup>

---

<sup>1</sup> JIH. *Právo vyjde v barvě dříve než MFD*. [online]. cit. 2016-03-20. Dostupné z: <http://mam.ihned.cz/c1-10016470-pravo-vyjde-v-barve-drive-nez-mfd>

Ze známých osobností přispívali do *LN* např. Eduard Bass, Rudolf Těsnohlídek, bratři Josef a Karel Čapkové či Ferdinand Peroutka.<sup>2</sup>

Za novou éru *LN* se považuje řízení těchto novin pod vedením Dalibora Balšíneka, který nastoupil do funkce šéfredaktora v roce 2009. Balšínek s sebou přinesl spoustu zaběhnutých autorů, kteří již v minulosti v *LN* rovněž pracovali. V pozici výkonného ředitele zůstal až do listopadu roku 2013.<sup>3</sup> Vedoucím kulturní rubriky byl Jiří Peňas. Vlastnictví patřilo v této době německé společnosti Rheinisch-Bergische Druckerei- und Verlagsgesellschaft.

*Lidové noviny* mají také své internetové stránky [www.lidovky.cz](http://www.lidovky.cz) a [www.lidovenoviny.cz](http://www.lidovenoviny.cz).

### 3.1.2 Podoba Lidových novin v roce 2010

První číslo *Lidových novin* v roce 2010 vyšlo v sobotu 2. ledna a jednalo se o 23. ročník novodobé historie. Noviny vycházely každý den kromě neděle.

Cena výtisku se lišila dle příloh. Klasické vydání novin od pondělí do čtvrtka stálo 15 korun českých. V pátek s magazínem a v sobotu s přílohou „Víkend“ stál jeden výtisk o tři koruny více, tedy 18 korun českých. Během roku se ceny neměnily.

Obvyklé rubriky, sešity a zvláštní přílohy zjištěné během analýzy:

- Pondělí: Téma, Domov, Svět, Kultura, Názory, Diskuze, Horizont, TV + Počasí, Lidé,  
sešity: Peníze & Byznys, Sport.
- Úterý: Téma, Domov, Svět, Kultura, Názory, Diskuze, Horizont, TV + Počasí, Lidé,  
sešity: Peníze & Byznys, Sport,  
zvláštní příloha: Akademie, Věda a výzkum.
- Středa: Téma, Domov, Svět, Kultura, Názory, Diskuze, Horizont, TV + Počasí, Lidé,  
sešity: Peníze & Byznys, Sport.

---

<sup>2</sup> BERÁNKOVÁ, Milena, Alena KŘIVÁNKOVÁ a Fraňo RUTTKAY. *Dějiny československé žurnalistiky. III. díl, Český a slovenský tisk v letech 1918 – 1944*. 1. vyd. Praha: Novinář, 1988, s. 178

<sup>3</sup> JJ. *Lidové noviny opouští šéfredaktor Balšínek, nahradí ho Vačkov*. [online]. cit. 2016-03-10. Dostupné z: [http://zpravy.idnes.cz/v-lidovych-novinach-konci-balsinek-dta-domaci.aspx?c=A131113\\_122606\\_domaci\\_jj](http://zpravy.idnes.cz/v-lidovych-novinach-konci-balsinek-dta-domaci.aspx?c=A131113_122606_domaci_jj)

- Čtvrtek: Téma, Domov, Svět, Kultura, Názory, Horizont, TV + Počasí, Lidé, sešity: Peníze & Byznys, Sport.
- Pátek: Téma, Domov, Svět, Kultura, Názory, Diskuze, Horizont, TV + Počasí, Lidé, sešity: Peníze & Byznys, Sport, zvláštní příloha: Magazín.
- Sobota: Téma, Domov, Svět, Kultura, Názory, Diskuze, Horizont, Televize, sešity: Peníze & Byznys, Sport, Orientace, Relax, zvláštní příloha: Víkend.

Z přehledu je jasné, že se tematicky *Lidové noviny* držely stejného modelu, byť mohlo být jejich schéma někdy odlišné. Přítomná byla v deníku také regionální mutace. Vizuál *Lidových novin* se ve zkoumaném roce trochu pozměnil, stejně jako názvy rubrik. Například k menší změně došlo na začátku měsíce srpna, kdy se rubrika „Peníze“ změnila na výše uváděnou rubriku „Peníze & Byznys“.

Zvláštní příloha „Akademie“, která vycházela každé úterý, se věnovala školství a vzdělávání. Intelektuálního zaměření byla rovněž příloha „Věda a výzkum“. Magazín „Pátek LN“ charakterizuje Mafra (mediální společnost vydávající *LN* i *Mladou frontu Dnes*) jako inteligentní čtení pro náročné čtenáře. „Věnuje se nejnovějším trendům ve společnosti. Sleduje módu i gastronomii, obsahuje televizní program na celý týden i s tipy.“<sup>4</sup>

Během roku vyšly také zvláštní přílohy, jednalo se například, podobně jako u ostatních deníků, o mimořádnou přílohu „Vysoké školy speciál“. *LN* zařadily také mimořádné vydání přílohy „Orientace“, a to „Kniha roku 2010“, což byl 20. ročník obnovené ankety *LN*.

Počet stránek se většinou pohyboval kolem 30.

### 3.2 Mladá fronta Dnes

*Mladá fronta Dnes* je nejčtenějším seriózním deníkem v České republice. Zaměřuje se na tuzemské i zahraniční zpravodajství, přináší informace z politiky,

---

<sup>4</sup> MAFRA. *Noviny osobností. Noviny, jak mají být.* [online]. cit. 2016-03-25. Dostupné z: [http://www.mafra.cz/cs/mafra-tiskove-zpravvy.asp?y=mafra\\_all%5Ccs\\_produkty-a-sluzby\\_lidove-noviny.htm](http://www.mafra.cz/cs/mafra-tiskove-zpravvy.asp?y=mafra_all%5Ccs_produkty-a-sluzby_lidove-noviny.htm)

hospodářství, sportu a kultury. Rovněž nabízí i oddechové čtení ve specializovaných přílohách, čímž se někdy přibližuje bulvárním titulům.

### 3.2.1 Historie Mladé fronty Dnes

V analyzovaném roce 2010 *Mladá fronta Dnes* (dále uváděna také jako *MfD*) připomínala 65. výročí svého vzniku. Počátky *MfD* se datují k 9. květnu 1945, kdy byl nově založený deník nazván *Mladá fronta*.

Prvním šéfredaktorem nového listu se tehdy stal básník, spisovatel a novinář Jaromír Hořec. V této době byli redaktory *Mladé fronty* například režisér Jan Grossmann či básník František Listopad. V redakci působili autoři s různými politickými názory, a tak deník nebyl ideologicky nikterak směřován. Když došlo v roce 1948 ke komunistickému převratu, noviny to poznamenalo. Napětí se projevilo mimo jiné také v personálním složení a první šéfredaktor byl donucen v roce 1950 odejít.

Důležitý milník nastal v červenci roku 1990, v této době došlo k založení akciové společnosti Maf. Ta se zanedlouho spojila se Soccpresse a vytvořila novou akciovou společnost Mafra. „*Součástí přeměny v nezávislý deník byla i změna názvu – hned v roce 1990 se z Mladé fronty stala Mladá fronta Dnes.*“<sup>5</sup> Poprvé vyšel deník v barevném vydání jako poslední z analyzovaných tiskovin, a to v druhé polovině června 2001.<sup>6</sup> Šéfredaktorem byl v roce 2010 Robert Čásenský a vedoucím kulturní rubriky Jan Kábrt. Vlastnictví deníku patřilo stejně jako u *Lidových novin* německé společnosti Rheinisch-Bergische Druckerei- und Verlagsgesellschaft.

Webové stránky *Mladé fronty Dnes* se nachází na adrese [www.idnes.cz](http://www.idnes.cz) a [www.mfdnes.cz](http://www.mfdnes.cz).

### 3.2.2 Podoba Mladé fronty Dnes v roce 2010

První číslo *Mladé fronty Dnes* v roce 2010 vyšlo v sobotu 2. ledna a jednalo se o 21. ročník novodobé historie. Noviny vycházely šestkrát týdně, tedy každý všední den a v sobotu.

---

<sup>5</sup> KONČELÍK, Jakub, Pavel VEČEŘA a Petr ORSÁG. *Dějiny českých médií 20. století*. 1. vyd. Praha: Portál, 2010, s. 258

<sup>6</sup> JIH. *Právo vyjde v barvě dříve než MFD*. [online]. cit. 2016-03-20. Dostupné z: <http://mam.ihned.cz/c1-10016470-pravo-vyjde-v-barve-drive-nez-mfd>

Cena výtisku se lišila dle časopisecké přílohy. Klasické vydání novin v úterý, ve středu, v pátek a v sobotu stálo 15 korun českých. V pondělí s časopisem „Ona Dnes“ a ve čtvrtek s „Magazínem DNES + TV“ stál jeden výtisk o tři koruny více, tedy 18 korun českých. Během roku se ceny neměnily.

Obvyklé rubriky, sešity a zvláštní přílohy zjištěné během analýzy:

- Pondělí: Sešit A: Téma Dnes, Z domova, Ze světa, Ekonomika, Názory, Publicistika, Sešit B: regionální mutace, Křížovka, Sešit C: Sport, Kultura, Počasí, Sešit D: zvláštní příloha, příloha: Ona Dnes.
- Úterý: Sešit A: Z domova, Ze světa, Názory, Publicistika, Sešit B: regionální mutace, Křížovka, Sešit C: Ekonomika, Zaměstnání, Kultura, Televize, Sport, Sešit D: zvláštní příloha.
- Středa: Sešit A: Z domova, Ze světa, Názory, Publicistika, Sešit B: regionální mutace, Křížovka, Sešit C: Ekonomika, Kultura, Televize, Sport, Sešit D: zvláštní příloha.
- Čtvrtek: Sešit A: Z domova, Ze světa, Ekonomika, Sešit B: regionální mutace, Křížovka, Sešit C: Sport, Zaměstnání, Kultura, Sešit D: zvláštní příloha, příloha: Magazín DNES + TV.
- Pátek: Sešit A: Z domova, Ze světa, Ekonomika, Názory, Publicistika, Sešit B: regionální mutace, Křížovka, Počasí, Televize, Kultura, Sport, Sešit C: zvláštní příloha.
- Sobota: Sešit A: Z domova, Ze světa, Ekonomika, Názory, Sobotní rozhovor, Sešit B: regionální mutace, Křížovka, Počasí, Televize, Sport, příloha: Víkend.

V průběhu roku se témata sešitů občasně měnila, byly často přítomné také přílohy s názvem „Zaměstnání“, „Kurz angličtiny“, „Cestování“. Rovněž se objevila příloha „Hubnutí“ sloužící k oddechovému čtení. Na prázdniny a období dovolených vycházela rubrika „Léto“. V lednu vyšla také mimořádná příloha „Seznam vysokých škol“. Či naopak v posledním měsíci roku, v prosinci, otiskli mimořádnou rubriku o tom, co přinese příští rok s názvem „Změny 2011“.

*Mladá fronta Dnes* v průběhu roku 2010 pozměnila layout titulní strany,<sup>7</sup> výrazně přibylo modré barvy. Ovšem i uvnitř periodika došlo ke změnám. Graficky byly zvýrazněny sešity. Z „přílohy pro střední Moravu“ se stala „příloha Olomouc“.

Celkový počet stran se velmi různil, v některých dnech se jednalo například o vydání čítající kolem 20 stran, v jiné dny mohlo jít o více než 40 stran.

### 3.3 Právo

Z hlediska grafického vzezření se dá *Právo* charakterizovat jako nejtradičnější z analyzovaných deníků. Layout ve své historii *Právo* měnilo ze všech tiskovin nejméně. Periodikum má v podtitulu heslo „nezávislé noviny“ a přináší informace jak z domova, tak ze světa. Dále slouží rovněž k přehledu z oblastí kultury, sportu či politiky.

#### 3.3.1 Historie Práva

Historii *Práva* předchází historie *Rudého práva*. To vyšlo poprvé v září roku 1920, konkrétně v úterý 21. září. *Rudé právo* bylo ústředním tiskovým orgánem komunistické strany Československa.<sup>8</sup> „Ve 20. letech byl nejvýznamnějším mužem komunistické strany i jejího tisku Bohumír Šmeral.“<sup>9</sup> Šmeral se zároveň stal prvním šéfredaktorem periodika. Již však na podzim 1921 jej vystřídal Filip Dobrovolný, který zastával funkci až do roku 1928.<sup>10</sup> „Od svého vzniku vycházelo *Rudé právo* dvakrát denně. Večerní vydání se zprvu jmenovalo *Večerník Rudého práva*, od 2. dubna 1928 do 19. dubna 1934 *Rudý večerník*.“<sup>11</sup> Velkou oporu *Rudého práva* představoval také československý prezident Klement Gottwald, který byl blízkým spolupracovníkem periodika.<sup>12</sup>

Ze známých osobností přispívali například Stanislav Kostka Neumann, Jiří Wolker, Jaroslav Hašek, Vítězslav Nezval a další.<sup>13</sup>

---

<sup>7</sup> Layout značí grafické rozvržení stránky.

<sup>8</sup> KONČELÍK, Jakub, Pavel VEČEŘA a Petr ORSÁG. *Dějiny českých médií 20. století*. 1. vyd. Praha: Portál, 2010, s. 51

<sup>9</sup> Tamtéž, s. 51

<sup>10</sup> BERÁNKOVÁ, Milena, Alena KŘIVÁNKOVÁ a Fraňo RUTTKAY. *Dějiny československé žurnalistiky. III. díl, Český a slovenský tisk v letech 1918 – 1944*. 1. vyd. Praha: Novinář, 1988, s. 98

<sup>11</sup> Tamtéž, str. 97

<sup>12</sup> Tamtéž, str. 98

<sup>13</sup> Tamtéž, str. 99

*Rudé právo* během doby privatizace postupovalo jinak než například *Mladá fronta Dnes*. Ke změně názvu tedy nedošlo ihned, nýbrž postupně. Nejprve došlo k zvýraznění názvu „Právo“ a slovo „rudé“ bylo naopak zmenšeno. Pod názvem „Právo“ začal deník vycházet až v roce 1995.<sup>14</sup>

Posledním šéfredaktorem tradičního *Rudého práva* před jeho proměnou byl Zdeněk Hoření. V této funkci jej nahradil Zdeněk Porybný, který ve funkci šéfredaktora zůstává dodnes. Porybný je zároveň většinový majitel. Barevné vydání *Práva* poprvé vyšlo na začátku června roku 2001.<sup>15</sup>

Rovněž *Právo* má vlastní webové stránky. Na adrese [www.pravo.cz](http://www.pravo.cz) se články nachází ve zkrácené verzi, případně v celém znění se čtrnácti denním zpožděním. Internetový magazín periodika se ve spolupráci se společností Seznam.cz ([www.seznam.cz](http://www.seznam.cz)), který je rovněž vlastníkem *Práva*, nachází na adrese [www.novinky.cz](http://www.novinky.cz)

### 3.3.2 Podoba Práva v roce 2010

První číslo v roce 2010 vyšlo 2. ledna. Jednalo se o 20. ročník novodobé éry deníku. Stejně jako ostatní deníky vycházelo *Právo* šest dní v týdnu, opět kromě neděle.

Cena výtisku se pohybovala běžně mezi 13 až 16 korunami. 13 korun českých stál deník v pondělí, ve čtvrtek a v pátek. V úterý a ve středu stál 14 korun českých. 16 Kč stál v sobotu, kdy společně s novinami vycházela časopisecká příloha „Magazín TV program“. V průběhu roku se cena zvýšila, 14 Kč byla cena za deník v pondělí, ve čtvrtek a v pátek. V úterý a ve středu stál deník o korunu více. Pouze u sobotního vydání se cena nenavýšila a stagnovala na 16 korunách českých.

Obvyklé rubriky, sešity a zvláštní přílohy zjištěné během analýzy:

- Pondělí: Zpravodajství – publicistika, Ze zahraničí, Kultura, Sport extra, TV Program – Sudoku – Počasí, speciální příloha: Koktejl.

---

<sup>14</sup> KONČELÍK, Jakub, Pavel VEČEŘA a Petr ORSÁG. *Dějiny českých médií 20. století*. 1. vyd. Praha: Portál, 2010, s. 258

<sup>15</sup> JIH. *Právo vyjde v barvě dříve než MFD*. [online]. cit. 2016-03-20. Dostupné z: <http://mam.ihned.cz/c1-10016470-pravo-vyjde-v-barve-drive-nez-mfd>



- Úterý: Zpravodajství, Ze zahraničí, Publicistika, Kultura, TV Program – Sudoku – Počasí, Trhy & Ekonomika, Fotbal extra, Sport, speciální příloha: Styl pro ženy.
- Středa: Zpravodajství, Ze zahraničí, Publicistika, Kultura, Trhy & Ekonomika, TV Program – Sudoku – Počasí, Profese, Sport, speciální příloha: Dům & Bydlení.
- Čtvrtek: Zpravodajství, Publicistika, Kultura, Ze zahraničí, Trhy & Ekonomika, TV Program – Sudoku – Počasí, Sport, speciální příloha: Café, Salon.
- Pátek: Zpravodajství, Publicistika, Studium, Ze zahraničí, Trhy & Ekonomika, TV Program – Sudoku – Počasí, Kultura, speciální příloha: Víkend.
- Sobota: Zpravodajství, Publicistika, Rozhovor, TV Program – Sudoku – Počasí, Téma zdravotnictví, Ze zahraničí, Rodinné finance, Křížovka, Kultura, Sport, speciální příloha: TV Program.

V průběhu roku se často objevovala také stránka „Trhy & ekonomika“, „Rodinné finance“, „Rozhovor“, „PC – TV – FOTO“ a další. Podobně jako u *MfD* a *LN* i zde došlo ke zjištění mimořádných příloh. Otištěna byla např. rubrika „Jak se dostat na VŠ a VOŠ“, vydaná v lednu 2010. Případně listopadová příloha „Tipy na zimu“. Speciální rubriku věnovalo *Právo* také Mistrovství světa ve fotbale. Stejně jako u předchozích deníků, ani v tomto případě nevycházely noviny vždy dle uvedeného schématu. Periodikum obsahovalo rovněž regionální mutaci.

Obvyklý počet stran se pohyboval kolem 20, ovšem do tohoto součtu nebyly započteny mnohdy poměrně obsáhlé přílohy jako „Salon“ či „Víkend“.

## 4. ŽÁNŘ

### 4.1 Definice pojmu žánr

Slovo žánr vychází z francouzského „genre“, což znamená druh, případně způsob. Žánry se vyskytují v různých oblastech, je tedy možné mluvit např. o filmovém žánru, literárním žánru, hudebním žánru. Tato kapitola se věnuje žánrům žurnalistickým, neboli novinářským.

*„Žánry představují souhrn označení pro takovou skupinu žurnalistických děl, která se vyznačují určitými společnými prvky, především tematickými a kompozičními, které lze zároveň identifikovat podle určitých charakteristických rysů, historicky vzniklých, avšak zároveň v čase proměnlivých.“<sup>16</sup> Dále Osvaldová a kolektiv dodávají, že se již od „striktního žánrového dělení upustilo“. „V současnosti je žánrové rozdělení nestálé a značně vágní, není ani tak produktem teorie a vědy, jako spíše praktického používání v médiích.“<sup>17</sup>*

Vičar mluví o „historicky vzniklém modelu“, který má v povědomí autor i příjemce díla. Upozorňuje však, že tento model je proměnlivý.<sup>18</sup>

*„Především se zastavme u slova žánr, nemá-li se pro nás stát pojmem, do něhož vkládáme vlastní představy. Zamýšlel se nad ním už F. X. Šalda. Jde o českou podobu francouzského slova genre, který přeložil jako druh, způsob. A když ho užíval, konstatoval, že to je „vymezený a popsáný útvar slovesný“.“<sup>19</sup>*

### 4.2 Žurnalistické žánry

V tomto segmentu práce jsou krátce představeny žánry, které byly zjištěny při analýze ve zkoumaném roce v komunikátech z kulturní rubriky. Je třeba zmínit, že samotná žurnalistika se obecně dělí na zpravodajství a publicistiku. Úkolem zpravodajství je přinášet aktuální, objektivní, ověřené informace bez jakéhokoliv osobního zaujetí. V případě publicistiky pak může autor, případně celá redakce vyjádřit svůj postoj k danému tématu. Do zpravodajských žánrů patří především všechny druhy

---

<sup>16</sup> OSVALDOVÁ, Barbora a Jan HALADA. *Praktická encyklopedie žurnalistiky*. 2. dopl. vyd. Praha: Nakladatelství Libri, 2002, str. 219

<sup>17</sup> Tamtéž, str. 219

<sup>18</sup> VIČAR, Jan. *Hudební kritika a popularizace hudby*. 1. vyd. Praha: KLP, 1997, str. 25

<sup>19</sup> *Novinářské žánry. Část 2*. 1. vyd. Editor Miroslav DOČKAL. Praha: Novinář, 1974, s. 6

zpráv (zpráva v základní podobě, v rozšířené podobě, zprávy kónické kompozice, zprávy souhrnného či mozaikového typu a další), ale řadí se zde např. také referát či rozhovor. Tři důležité parametry zpravodajství jsou objektivita, pravdivost a vyváženost. Vzhledem k tomu, že slovo „objektivní“ je příliš vágní, mají novináři způsoby, kterými se snaží docílit maximální možné objektivity. Úlohou publicistických komunikátů je pak tyto zpravodajské informace dále komentovat a hodnotit. Funkce žurnalistického textu je totiž nejen informativní, ale také formativní a ovlivňující.

#### **4.2.1 Definice zjištěných žánrů**

##### ***Zpravodajství***

##### **Zpráva (v základní podobě)**

Zpráva je základním novinářským žánrem. Má za úkol poskytovat příjemcům věcné informace. Zprávy se dělí do několika kategorií. Nejzákladnější spočívá v dělení na zprávu v základní podobě a rozšířené podobě. Zpráva v základní podobě má za úkol odpovídat na otázky „kdo?“, „co?“, „kdy?“ a „kde?“. Dále se zprávy mohou také dělit na fleš, rozšířené zprávy kónické kompozice, souhrnné a mozaikové zprávy a další.

##### **Rozšířená zpráva**

Rozšířená zpráva přináší kromě odpovědí na základní otázky také odpovědi na rozšiřující otázky, především na otázky „jak?“ a „proč?“. Pro potřeby této bakalářské práce jsou jako rozšířené zprávy uváděny zprávy, které na tyto otázky odpovídaly, případně obsahovaly další znaky typické pro rozšířené zprávy. Například citace či výpovědi více stran. *„V rozšířené zprávě se mohou objevit i prvky základního vysvětlování nebo komentování. Jádrem obsahu i rozšířené zprávy však zůstává sdělení faktů.“*<sup>20</sup>

##### **Referát**

Jako další podtyp zprávy uvádí kolektiv autorů v *Novinářských žánrech* referát. *„Tento druh zprávy představuje vlastně specifický způsob zpravodajské činnosti, který je*

---

<sup>20</sup> *Novinářské žánry. Část I.* 1. vyd. Editor Miroslav DOČKAL. Praha: Novinář, 1973, s. 13

*dán prostředím, o němž referát podává informaci.*<sup>21</sup> Referát pochází z latinského refero, což znamená přinášet, podávat zprávu o něčem.<sup>22</sup>

## **Rozhovor**

Rozhovor bývá pro tiskoviny zpravidla realizován jako rozprava dvou osob, tedy redaktora a dotazovaného, role jsou vždy jasně určeny. Redaktor může odpovídajícímu zaslat s předstihem otázku, případně okruh oblastí, kterých se dotazy budou týkat či se mohou domluvit na rozhovoru volném. Po zpracování rozhovoru by měla nastat korektura a souhlas dotazovaného. Odpovídající bývá zpravidla veřejně známou osobností. Rozhovor se může řadit také do publicistických žánrů.

## **Anonce**

Anonce znamená veřejné oznámení, inzerát. V této práci byly za anonci označeny články, které většinou v podobě zprávy základně informovaly o nadcházející události. Mimo to také ale obsahovaly například informaci o vstupném, účinkujících či místě konání.

## **Publicistika**

### **Recenze**

*„Recenze (z lat. recensere = konat přehlídku, ale též v duchu přehlížet, uvažovat) neboli posudek uměleckého díla je hodnotící studie zaměřená ke konkrétnímu hudebnímu dílu, interpretačnímu výkonu atp.“<sup>23</sup>*

Cílem recenze je tedy seznámit příjemce s konkrétním uměleckým dílem, případně kulturní akcí. Mezi základní stylistické zvyklosti patří, že v úvodní části recenze autor článku seznámí příjemce s autorem, případně dílem a posléze dílo či událost hodnotí, což je hlavním úkolem recenzenta. V závěru je možné vyjádřit hodnocení také procentuálně či bodově. Vedle samotného textu by měl být součástí recenze také informační box se základními informacemi o recenzovaném díle. V tomto žánru není nutné, aby recenzent navrhl možné způsoby zlepšení díla. Tímto parametrem

---

<sup>21</sup> *Novinářské žánry. Část 1.* 1. vyd. Editor Miroslav DOČKAL. Praha: Novinář, 1973, s. 17

<sup>22</sup> OSVALDOVÁ, Barbora a Jan HALADA. *Praktická encyklopedie žurnalistiky*. 2. dopl. vyd. Praha: Nakladatelství Libri, 2002, str. 152

<sup>23</sup> VIČAR, Jan. *Hudební kritika a popularizace hudby*. 1. vyd. Praha: KLP, 1997, str. 25

se vyznačuje spíše kritika, která však v analýze denního tisku shledána nebyla, neboť je to výsada spíše odborných periodik.

### **Polemika**

Polemika je charakterizována v jazykovém diskurzu velmi široce. Pro potřeby této práce byly jako polemiky, jež se nacházely v analyzovaných novinách zřídka, určeny texty, které ostře reagovaly na dříve uveřejněné komunikáty, například v jiném periodiku.

### **Komentář**

*„Vychází ze známých faktů, jevů nebo myšlenek, které dává do souvislosti, odhaluje pozadí, příčiny i důsledky, připojuje subjektivní pohled.“<sup>24</sup> Úkolem komentáře je danou zprávu komentovat a doplnit ji tak o další informace. „Také doprovází zpravodajství, které by za pomoci názorových impulsů mělo co nejvíce být „hodnocením a vysvětlováním“.“<sup>25</sup>*

### **Portrét (Medailon)**

Portrét je svým způsobem velmi podobný nekrologu, případně medailonu. Všechny tři žánry spojuje fakt, že by měly uvést základní faktické informace o osobě, o které pojednávají. Portrét pojednává o personě více všeobecně. Medailon se více zaměřuje na určitou část života či dílo zmíněné osoby. Pro tuto práci bylo dostačující rozlišení pouze nekrologu a portrétu.

### **Nekrolog**

Úkolem nekrologu je podávat informace o nedávno zemřelé veřejně známé osobě. Autor článku by měl zmínit životní milníky zesnulého, případně uvést životní díla. Osvaldová s Haladou upozorňují na subjektivní zabarvenost. Tuto publicistickou formu popisují jako druh medailonu.<sup>26</sup>

---

<sup>24</sup> OSVALDOVÁ, Barbora a Jan HALADA. *Praktická encyklopedie žurnalistiky*. 2. dopl. vyd. Praha: Nakladatelství Libri, 2002, str. 91

<sup>25</sup> RUB-MOHL, Stephan. *Žurnalistika: komplexní průvodce praktickou žurnalistikou*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2005, s. 58

<sup>26</sup> OSVALDOVÁ, Barbora a Jan HALADA. *Praktická encyklopedie žurnalistiky*. 2. dopl. vyd. Praha: Nakladatelství Libri, 2002, s. 114

## Reportáž

*„Důležité je, že reportáž doplňuje, ale nenahrazuje zprávu. Měla by dění objasnit tak konkrétně a přehledně, jak je to jen možné. Je více pohledem na věc než analýzou, více informací než vyjádřením názorů.“<sup>27</sup> Autor by neměl zapomínat u reportáže na detaily, jež jsou stěžejní u tohoto žánru. Štorkán také uvádí, že vystavěná kompozice reportáže není statická, naopak se cení originalita.<sup>28</sup>*

## Sloupek

*„Sloupek stojí na vtipném anekdotickém nápadu, podnětem je zážitek nebo pozorování, jež se snaží s vtipem a někdy ironií dovést ke zveřejnění.“<sup>29</sup> Žánr je charakteristický tím, že jeho prostor bývá vymezen skutečně jen jedním sloupcem.*

## Glosa

*„Glosa (z řec. glóssa = jazyk, řeč) je krátký komentář fejetonistického charakteru a s polemickým zaměřením. Zpravidla se omezuje na jednu základní myšlenku, kterou rozvádí a v závěrečné pointě stupňuje. Myšlenka glosy bývá naznačená v jejím nadpisu.“<sup>30</sup> Žánr je spíše kratšího útvaru, ve kterém autor reaguje na jistou skutečnost či pojednává o určitém problému, jehož řešení pouze načrtává. Ke komentování daného problému využívá ironie až sarkasmu.*

## Poznámka

*„V žurnalistice krátký, nápaditě psaný útvar na aktuální téma, rozšiřující základní zpravodajskou informaci o novinářův názor.“<sup>31</sup> Poznámka by měla vykazovat jak konkrétní informace, tak emocionální zabarvení. Měla by však také být přesvědčivá a plnit „agitačně propagační úlohu“.<sup>32</sup>*

---

<sup>27</sup> RUß-MOHL, Stephan. *Žurnalistika: komplexní průvodce praktickou žurnalistikou*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2005, s. 56

<sup>28</sup> ŠTORKÁN, Karel. *Publicistické žánry*. 1. vyd. Praha: Vydavatelství a nakladatelství Novinář, 1980, s. 306

<sup>29</sup> OSVALDOVÁ, Barbora a Jan HALADA. *Praktická encyklopedie žurnalistiky*. 2. dopl. vyd. Praha: Nakladatelství Libri, 2002, str. 175

<sup>30</sup> VIČAR, Jan. *Hudební kritika a popularizace hudby*. 1. vyd. Praha: KLP, 1997, str. 26

<sup>31</sup> OSVALDOVÁ, Barbora a Jan HALADA. *Praktická encyklopedie žurnalistiky*. 2. dopl. vyd. Praha: Nakladatelství Libri, 2002, str. 139

<sup>32</sup> *Novinářské žánry. Část 1*. 1. vyd. Editor Miroslav DOČKAL. Praha: Novinář, 1973, s. 23

## **Analýza**

Analýza je náročný žánr, který má za cíl seznámit příjemce s detailními informacemi o určité události či jevu. Na autora jsou kladené vysoké nároky především, ve smyslu pracného sběru dat a informací. Komunikát bývá zpravidla rozsáhlý, v úvodu by měl autor poskytnout základní informace o problému, následovat by měl samotný rozbor.

## **Anketa**

Anketa je metodou zjišťování názorů široké veřejnosti, konkrétní osoby či skupiny osob na dané téma. Zvykem je u anket pokládat stejné či podobné znění otázky všem respondentům.

### **4.2.2 Definice pojmů**

V této práci bylo nutné vedle standardních žánrů zavést tři kategorie, do kterých byly články také řazeny, a ty jsou následně představeny. Důležité je zmínit, že se nejedná o tradičně zavedené ani používané termíny.

## **Úryvek**

Úryvek sice není žánr, nicméně vzhledem k velkému množství, které se nacházelo výhradně v *Lidových novinách*, nebylo možné jej vynechat. Úryvek představuje v tiskovinách uveřejněné přesné znění části již dříve publikovaného textu.

## **Zkrácená recenze**

Jako podtyp standardní recenze bylo nezbytné také zavést položku zkrácené recenze. Takto označené články disponovaly jen krátkým zhodnocením díla. Obvykle byly součástí hodnocení většího počtu uměleckých děl, ale okomentovány pouze několika málo slovy a většinou také s procentuálním hodnocením.

## **Zkrácený nekrolog**

Texty označené jako zkrácený nekrolog byly většinou zprávy v krátkém rozsahu pojednávající o smrti veřejně známé osoby. K vytvoření pojmu došlo především z důvodu hojné četnosti takovýchto komunikátů v periodiku *Právo*.

V případě, že nebylo možné zařadit článek ani do standardních žánrů, ani do výše uvedených pojmů, byl text přiřazen do kategorie ostatní.



## 5. ANALÝZA NOVIN

### 5.1 Úvod k provedené analýze

Pro vytvoření této práce bylo potřebné vypracovat rozsáhlou analýzu zkoumaných deníků. Všechn sesbíraný materiál, tedy 7 049 článků, byl rozdělen do sedmi základních kategorií. Jedná se o položky divadlo, film, hudba, literatura, tanec, výtvarné umění a kategorie ostatní. Téměř všechny tyto položky dále podléhaly dalším členění z důvodu snahy o zjištění co nejpřesnějších výsledků. Toto dělení je následně uvedeno.

První zmíněná složka divadlo byla rozdělena na dvě hlavní kategorie. A to na „divadlo – hra“ a „divadlo – hudba“. K „divadlo – hra“ byly zařazeny články, jež se týkaly především komedií a tragédií. V položce „divadlo – hudba“ byly řazeny články o druhu umění, ve kterém se neobjevoval jen prvek dramatický, ale ve velké míře rovněž také hudební, respektive taneční. Jednalo se tedy o operu, operetu, muzikál, melodrama či balet. Vzhledem k tomu, že operu či balet lze zařadit také k jiným kategoriím, bylo rozhodujícím faktem, zdali se akt odehrával v divadelním sále. Pokud informace scházela nebo se umělecké představení uskutečnilo jinde, došlo k zařazení opery pod klasickou hudbu a balet pod tanec.

Položka film nepodléhala žádnému dalšímu členění.

U třetí položky nacházející se ve výčtu došlo k precizaci na dvě hlavní kategorie, a to „hudba – populární“ a „hudba – vážná“. Do vážné hudby byly řazeny články o vážné historické i soudobé klasické hudbě. U hudby populární došlo k zařazení takřka všech ostatních hudebních žánrů, mezi něž patří například rock, pop, hip-hop, jazz, soul, folk, country, metal, blues, house a další.

Položka literatura byla členěna na „literatura – próza“ a „literatura – poezie“. Položku týkající se literatury dramatické nebylo potřebné zakládat. Mnohdy u této kategorie nedošlo k zařazení, velké množství článků se totiž zabývalo například společenskými událostmi spojenými s literaturou obecně (veletrhy, festivaly apod.).

U výtvarného umění došlo na rozdělení kategorií „výtvarné umění – výstavy“ a „výtvarné umění – architektura“. Do podkategorie výstav spadalo zejména malířství,

sochařské umění, fotografie. K architektuře se vázaly články týkající se staveb, případně architektů.

Další z položek, která nepodléhala dalšímu členění, byla kategorie tanec.

Do kategorie ostatní došlo k zařazení článků, které z logických důvodů nebylo možné přiřadit ani do jedné z výše uvedených členění. Jednalo o texty týkající se mnohostranně zaměřených festivalů a především o komunikáty o osobnostech, jakými jsou ministři, teoretici, publicisté, historici atd. Ovšem i zde byla vyčleněná podkategorie, a sice televize, která pojednávala především o seriálech, televizních pořadech, televizních programech či televizních filmech.

Většina kategorií měla podkategorii „bez zařazení“. Do této skupiny došlo k zařazení položek, které v článku nebyly blíže specifikovány či je nebylo možné zařadit k žádné jiné podkategorii.

Co se týče geografické oblasti, bylo poměrně složité přijít na pravidla zařazení, která by odpovídala co největší objektivitě. Nakonec došlo k rozhodnutí, že do české geografické oblasti budou pochopitelně zařazeny všechny události, které se na českém území odehrály, či odehrávat budou. Dále však byli také do této oblasti zařazeni čeští umělci, kteří vystupovali v zahraničí, případně i česká díla, která byla v zahraničí prezentována. Mnohdy došlo k takovému zařazení i u rozhovorů zahraničních umělců, kteří však poskytovali interview v rámci návštěvy České republiky. K zařazení k dalším evropským státům či světadílům docházelo většinou při recenzích na konkrétní dílo, informacích o zahraničních umělcích a veřejně známých osobnostech či například výstavách. Tato kategorie sloužila tedy především k přehledu, z jak velké části píše česká média o českých umělcích a tuzemském kulturním prostředí v porovnání se zahraničím. Cíl představovalo také zmapování, se kterými českými městy byly kulturní události nejčastěji spojeny.

Jedna z dalších kategorií se týkala novinářských žánrů. Všechny sesbíraný materiál byl rozčleněn dle zpravodajských a publicistických žánrů. Tato kategorie byla jedním z největších úskalí této práce vzhledem k současnému stírání rozdílů mezi jednotlivými žánry. Nakonec analýza odhalila 16 žánrů. Dále se v rámci této složky pracovalo se třemi pojmy, které se ke standardním žánrům neřadí (zkrácená recenze, zkrácený nekrolog a úryvek) a rovněž je přítomná kategorie ostatní.

Poslední zkoumaná kategorie se týkala autorů článků. V práci je předloženo, kteří autoři nejčastěji texty pojednávající o kultuře psali a o které oblasti se zajímali.

## 5.2 Lidové noviny

Lehce pod dva tisíce článků, tedy nejméně ze všech analyzovaných deníků, uveřejnilo v hlavní kulturní rubrice periodikum *Lidové noviny*. Nutno však dodat, že se *LN* velmi vyhýbaly zprávám v základní podobě, a to je také důvod, proč mají ostatní periodika počet článků o několik stovek vyšší. Hlavní kulturní rubrice *LN* věnovaly podobně prostoru jako *MfD*, nejčastěji jednu až dvě strany. Uspořádáním článků se kulturní rubrika od *Práva a Mladé fronty Dnes* lišila nejvíce. *Lidové noviny* věnovaly prostor krátkým článkům velmi zřídka, namísto toho přinášely středně dlouhé a dlouhé komunikáty. Tím také nastala situace, že v deníku bylo zveřejněno „pouze“ 1 928 komunikátů.

Kulturní rubrika takřka vždy obsahovala kratší publicistický útvar vyjadřující názor konkrétního autora. V první pětici se tak mezi žánry objevila poznámka, glosa i sloupek, tedy tři žánry, u kterých se rozdílily v současné žurnalistice velmi stírají. Tyto rubriky se nazývaly například „Těsně vedle“, „Okna“, „Vyrozumění“, „Oblíbený hrdina“.

Jedním z dalších poznávacích znamení pro *LN* bylo uveřejňování převzatých textů zahraničních periodik (například z *New York Press*, *Daily Telegraph*, *New York Magazine* atd.), případně komunikátů z minulosti (například z *Divadelních novin* z roku 1957, či z *Divadla* z roku 1954 atd.). Nacházely se většinou v sloupcovém provedení pod rubrikou „Co se psalo“.

### 5.2.1 Druhy umění

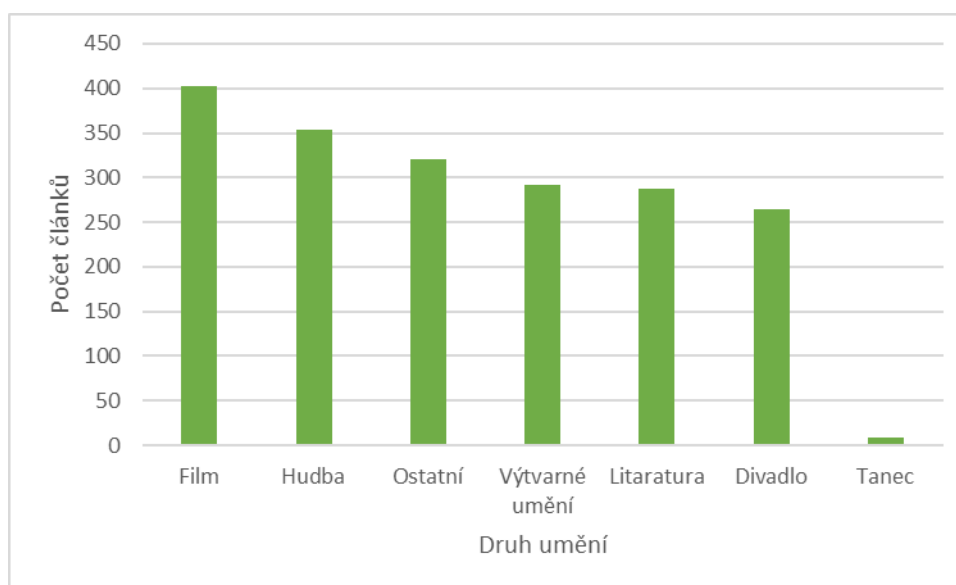
V periodiku *Lidové noviny* bylo zjištěno celkem 1 928 komunikátů.

Tabulka č. 1: Lidové noviny v roce 2010 – druh umění s počtem zjištěných článků

<b>Film</b>	<b>402</b>	<b>Literatura</b>	<b>287</b>
<b>Hudba</b>	<b>353</b>	<b>Divadlo</b>	<b>264</b>
<b>Ostatní</b>	<b>321</b>	<b>Tanec</b>	<b>9</b>
<b>Výtvarné umění</b>	<b>292</b>		

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 1: Lidové noviny v roce 2010 – druh umění s počtem zjištěných článků



Zdroj: vlastní zpracování

## Film

- Film – 402

V kategorii film bylo zjištěno 402 článků. Jednalo se o nejvyšší počet komunikátů v rámci uměleckého rozčlenění. Komunikáty tvořily většinou recenze na aktuální filmové novinky. Poměrně hojně zastoupeny byly také např. reportáže z filmových festivalů. Nejčastěji pak z Mezinárodního filmového festivalu v Karlových Varech či z Letní filmové školy v Uherském Hradišti. Jednalo se však také o zprávy, např. o festivalu animované tvorby Anifest.

## **Hudba**

- Hudba – populární – 238
- Hudba – vážná – 85
- Hudba – bez zařazení – 30

Články týkající se hudby tvořily druhou nejpočetnější položku. Jednalo se celkem o 353 komunikátů, od kategorie filmu je tak dělilo 49 textů. Vzhledem k současnému trendu není překvapující, že většina, konkrétně 238 článků, se týkala hudby populární. Jednalo se především o recenze hudebních vystoupení či novinek vydaných na hudebních nosičích. Méně než čtvrtina, 85 článků, se týkala hudby klasické a 30 položek nebylo zařazených. U hudby klasické šlo takřka výhradně o zprávy, případně recenze koncertů.

## **Ostatní**

- Ostatní – televize – 41
- Ostatní – bez zařazení – 280

Již na třetím místě s celkovým součtem 321 komunikátů skončila kategorie ostatní. Z ní bylo vyčleněno 41 položek, které se týkaly televizního vysílání. Takto vysoký počet v kategorii ostatní byl způsoben tím, že *Lidové noviny* přinášely spoustu aktuálních článků souvisejících s kulturou všeobecně. Například informace z ministerstva kultury, či zprávy týkající se rozpočtů. Dále bylo do této kategorie zařazeno množství komunikátů, které vyjadřovaly osobní názory redaktorů. Jednalo se tak o sloupky či glosy, které se ke kultuře vztahovaly všeobecně.

## **Výtvarné umění**

- Výtvarné umění – výstavy – 279
- Výtvarné umění – architektura – 13
- Výtvarné umění – bez zařazení – 0

Čtvrté místo obsadilo výtvarné umění. Textů z této oblasti umění vyšlo celkově 292. Ze značné většiny se jednalo o články týkající se výstav, tedy především malířského umění. Dále texty pojednávaly v menší míře také o fotografii či sochařském umění. Pouhých 13 komunikátů bylo zjištěno v rámci architektury. Žádný z komunikátů nebylo potřebné zařadit do kategorie bez zařazení.

## Literatura

- Literatura – próza – 175
- Literatura – poezie – 23
- Literatura – bez zařazení – 89

V rámci literární kategorie uveřejnily *Lidové noviny* 287 článků. Tedy pouze o pět textů méně, než bylo zjištěno v kategorii výtvarného umění. Téměř dvě třetiny článků se věnovaly prozaikům a prozaické tvorbě. Konkrétně 175 komunikátů. Menší pozornosti se těšila kategorie poezie, ve které bylo zjištěno celkem 23 textů. Bez zařazení pak zůstalo 89 článků.

## Divadlo

- Divadlo – hra – 121
- Divadlo – hudba – 22
- Divadlo – tanec – 5
- Divadlo – bez zařazení – 116

V divadelní oblasti bylo zjištěno 264 článků. Z toho 121 článků se věnovalo divadelním hrám. Podstatně méně, 22 textů, se věnovalo inscenacím, ve kterých hrála důležitost hudební složka. Jednalo se například o operní recenze.

## Tanec

- Tanec – 9

Zcela na posledním místě se umístila kategorie tanec. Zde bylo zjištěno pouhých 9 článků. Jednalo se především o zprávy. Ty přinášely informace například o festivalu Tanec Praha.

### 5.2.2 Žánry

V provedené analýze bylo zjištěno, že redaktoři *LN* užili 16 žánrů v následně uvedeném pořadí. V žebříčku čítajícím rovněž počet textů jsou zahrnuty také 2 nežánrové kategorie, a to úryvek a kategorie ostatní:

- Recenze – 621.
- Rozšířená zpráva – 382.
- Glosa – 184.

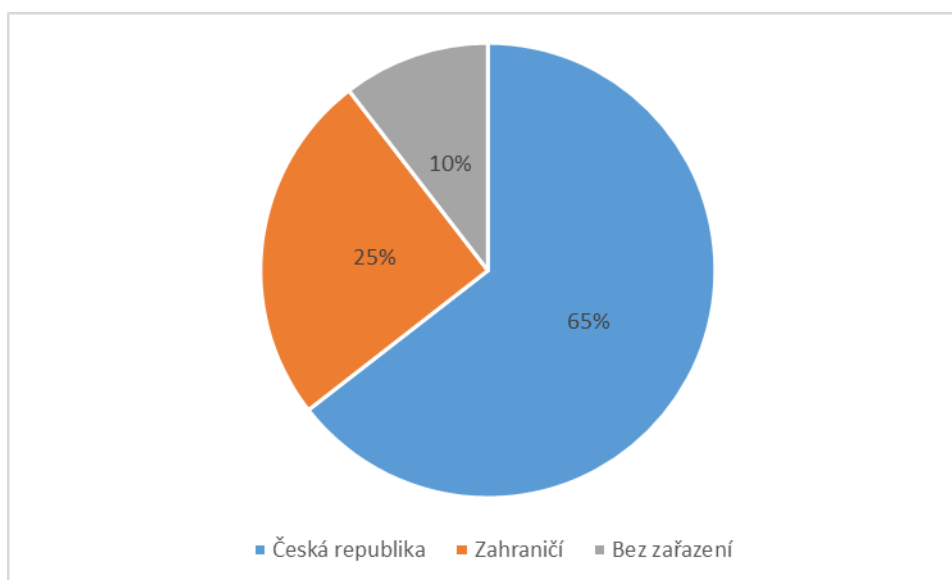
- Poznámka – 125.
- Sloupek – 121.
- Rozhovor – 109.
- Referát – 99.
- Zpráva – 70.
- Reportáž – 44.
- Úryvek – 40.
- Portrét – 36.
- Ostatní – 25.
- Nekrolog – 24.
- Komentář – 20.
- Polemika – 14.
- Analýza – 11.
- Anonce – 2.
- Anketa – 1.

*Lidové noviny* jako jediné ze zkoumaných deníků nemají na prvním místě zprávu, nýbrž recenzi. Bylo zjištěno úctyhodných 621 recenzí. Toto zjištění podporuje fakt, že *LN* více než další dvě analyzovaná periodika přinášela názorové a hodnotící články. Recenze se vztahovaly především ke kinematografickému diskurzu, k hudebním dílům a událostem, divadelním představením, v menší míře také k literatuře a výstavám. Druhým nejčastějším žánrem byla rozšířená zpráva s necelými 400 články. Následovala glosa, jež byla nejčastěji umístěvaná na okrajích strany či v její spodní části. Názorové články se dále poměrně hojně vyskytovaly také v podobě poznámky či sloupku.

Naopak mezi komunikáty s nejnižším počtem patřila anketa, anonce, analýza a polemika. Do kategorie ostatní bylo přiřazeno 25 článků.

### 5.2.3 Geografická oblast

Graf č. 2: Lidové noviny v roce 2010 – procentuální zobrazení geografické oblasti



Zdroj: vlastní zpracování

V geografické oblasti, dle předpokladu, vítězí Česká republika. Informace spojené s tuzemskem se dle zjištění týkaly více než poloviny článků, konkrétně 1 244 komunikátů. Nejčastěji se jednalo o texty ve spojitosti s kulturním děním v hlavním městě, těchto komunikátů bylo bezmála 500. Následovala další největší česká města: Brno a Ostrava. První pětici pak uzavřely Karlovy Vary a Plzeň.

Ze zahraničí se nejvíce článků týkalo Spojených států amerických. Jednalo se o 181 textů. Další přední příčky se již pojily s evropským kontinentem. 72 článků souviselo s Anglií, s Francií 50, s Německem 25 a 19 se Slovenskem.

Česká města, k nimž se články vztahovaly nejčastěji:

- Praha – 448.
- Brno – 38.
- Ostrava – 14.
- Karlovy Vary – 13.
- Plzeň – 9.
- České Budějovice – 9.
- Hradec Králové (stejný počet měla dále města: Jihlava, Kutná Hora, Uherské Hradiště) – 7.



Zahraniční země/kontinenty, které se k článkům vztahovaly nejčastěji:

- USA – 181.
- Anglie – 72.
- Francie – 50.
- Německo – 25.
- Slovensko – 19.
- Itálie – 18.
- Polsko – 17.
- Rakousko – 11.
- Kanada (stejný počet mělo dále Norsko, Nizozemí, Švédsko) – 6.

#### 5.2.4 Autoři

Mezi 10 nejčastěji píšících autorů uvedených celým jménem v kulturní rubrice v analyzovaném roce patřili tito redaktoři:

- Machalická Jana – 197.
- Štindl Ondřej – 176.
- Rynda Vojtěch – 150.
- Peňas Jiří – 145.
- Švagrová Marta – 121.
- Topol Jáchym – 97.
- Klusák Pavel – 62.
- Havlíková Helena – 46.
- Pospiszyl Tomáš – 34.
- Machalický Jiří – 26.

Mezi pět nejčastěji píšících autorů uvedených zkratkou v kulturní rubrice v analyzovaném roce patřili tito redaktoři, případně tiskové kanceláře:

- ČTK (Česká tisková kancelář) – 150.
- Kul (autor nezjištěn) – 137.
- Jmc (Machalická Jana) – 39.
- Šv (Švagrová Marta) – 29.
- Ndl (Štindl Ondřej) – 11.

Autorka Jana Machalická, které pod celým jménem *Lidové noviny* otiskly v daném roce v kulturní rubrice nejvíce článků, se věnovala především divadelnímu umění, v menší míře pak literatuře. V dubnu roku 2016 nahradila Jiřího Peňase v pozici vedoucího kulturní rubriky analyzovaného deníku.<sup>33</sup> Druhým nejčastějším autorem, jehož články *Lidové noviny* uveřejnily, byl Ondřej Štindl. Také Štindl v minulosti krátce vedl kulturní rubriku<sup>34</sup> a v analyzovaném roce se věnoval především článkům věnujícím se filmu a hudbě. 150 článků otiskly LN Vojtěchu Ryndovi. Téměř výhradně se jeho články týkaly filmu. V minulosti připravoval filmovou rubriku například pro časopis *Elle* či *Maxim*.<sup>35</sup> Čtvrtý největší počet vydaných komunikátů napsal tehdejší vedoucí kulturní rubriky Jiří Peñas. Autor oceněný Novinářskou křepelkou přinášel informace z různých kulturních oblastí, předně pak z literatury a výtvarného umění. První pěti uzavírá s počtem 121 článků Marta Švagrová, která se rovněž věnovala různým kulturním oblastem.

### 5.2.5 Závěr analýzy

Jistým překvapením u *Lidových novin* bylo jasné prvenství týkající se filmu. Periodikum s nejdelší historií věnovalo kinematografii největší prostor a v analýze došlo ke zjištění 402 textů ve spojitosti s tímto uměním. Na druhém místě se pak objevila kategorie hudby. Zde bylo zjištěno 353 článků. Z toho 238 článků se věnovalo hudbě populární a 85 článků hudbě klasické. Z těchto výsledků je patrné, že *Lidové noviny* se snažily být moderní a přinášet informace z oblastí, které jsou atraktivní pro majoritu. Poměrně vysoký počet, konkrétně 321 článků, nebylo možné přiřadit k žádnému druhu umění. Šlo především o různé názorové články, které se mnohdy kultury jen dotýkaly, např. se jednalo o společenské problémy v Praze. V tomhle ohledu byl deník poměrně jedinečný. Počet článků týkající se výtvarného umění, divadla a literatury se dá označit za srovnatelný.

Naopak k nepřekvapujícímu zjištění došlo u žánrové kategorie. *Lidové noviny* jako periodikum orientující se na intelektuálního příjemce publikovaly především delší

---

<sup>33</sup> MOŠPANOVÁ, Eva. *Lidovky.cz mění šéfa, Kedroně nahradí Málek*. [online]. cit. 2016-04-17. Dostupné z: <http://mam.ihned.cz/c1-65243860-lidovky-cz-meni-sefa-kedrone-nahradi-malek>

<sup>34</sup> ČESKÁ TELEVIZE. *Ondřej Štindl*. [online]. cit. 2016-04-17. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/lide/ondrej-stindl/>

<sup>35</sup> TÝDEN. *Vojtěch Rynda*. [online]. cit. 2016-04-17. Dostupné z: <http://www.tyden.cz/komentator/vojtech-rynda/>

komunikáty a názorové texty. V první pětičce se tak kromě rozšířené zprávy objevily publicistické útvary, konkrétně recenze, glosa, poznámka i sloupek.

K očekávatelnému zjištění došlo také u geografické oblasti. *Lidové noviny* předně informovaly o české kultuře, konkrétně se jednalo o 65 % všech článků.

### 5.3 Mladá fronta Dnes

Na druhém místě s 2 244 články v hlavní kulturní rubrice se umístily noviny *Mladá fronta Dnes*. V tomto periodiku se většinou objevovaly dvě strany věnované hlavní kulturní rubrice, tři strany byly výjimečné. Stranám většinou dominoval jeden rozsáhlejší článek, dále obsahovaly několik středně dlouhých a několik zpráv v základní podobě. Podobné členění zvolil i deník *Právo*. V průběhu března došlo k jistým změnám. Sekce „Události“, ve které se nacházely zmíněné krátké články, byla změněna na „Krátkce“. K tomu se přidala sekce „Zápisník“, ve které vyjadřovali názory redaktoři kulturní rubriky. Také se zde několikrát v průběhu roku objevila sekce „Novinky na DVD“ s dovětkem „podle Jana Kábrta“, obdobně se několikrát objevily „Novinky na CD“, které doporučoval Honza Vedral. Zde se jednalo o zkrácené recenze, tedy krátké zhodnocení nových filmových počinů vydaných na nosiči DVD, respektive hudebních děl vydaných na nosičích CD, obsahující rovněž procentuální hodnocení. Taktéž se na kulturních stranách objevovala inzerce, většinou v souvislosti s internetovou verzí periodika [www.idnes.cz](http://www.idnes.cz) (tzv. self-promo). Tyto krátké texty nebyly do analýzy zahrnuty.

#### 5.3.1 Druhy umění

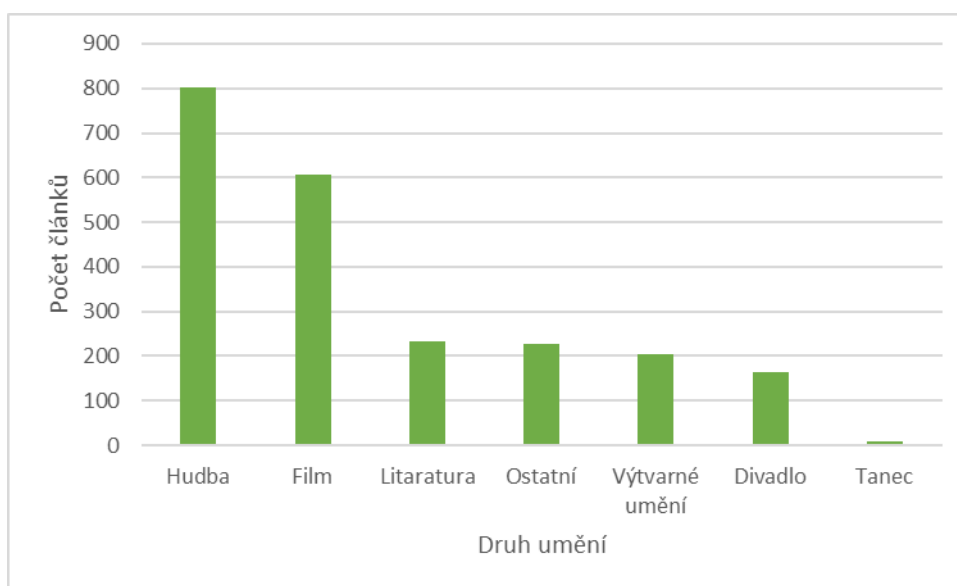
V periodiku *Mladá fronta Dnes* bylo zjištěno celkem 2 244 komunikátů.

Tabulka č. 2: *Mladá fronta Dnes* v roce 2010 – druh umění s počtem zjištěných článků

<b>Hudba</b>	<b>803</b>	<b>Výtvarné umění</b>	<b>204</b>
<b>Film</b>	<b>607</b>	<b>Divadlo</b>	<b>163</b>
<b>Literatura</b>	<b>233</b>	<b>Tanec</b>	<b>8</b>
<b>Ostatní</b>	<b>226</b>		

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 3: Mladá fronta Dnes v roce 2010 – druh umění s počtem zjištěných článků



Zdroj: vlastní zpracování

## Hudba

- Hudba – populární – 606
- Hudba – vážná – 170
- Hudba – bez zařazení – 27

Na rozdíl od *Lidových novin* neobsadil první příčku film, nýbrž hudební sekce. Hudební oblasti bylo dle zjištěné analýzy věnováno celkem 803 článků. Komunikáty související s hudbou tak za rok 2010 tvořily více než třetinu všech textů z hlavní kulturní rubriky. Ani zde nedochází k dalším překvapivým výsledkům, hudbě populární bylo věnováno 606 článků, hudbě vážné 170 a bez zařazení zůstalo 27 textů. Žánrově byla situace obdobná jako u *LN*, jednalo se především o recenze, zprávy, případně také o glosy.

## Film

- Film – 607

Na druhém místě se objevila filmová kategorie s celkovým počtem 607 článků. Jednalo se především o recenze a zprávy. Objevovaly se také reportáže z filmových festivalů.

## Literatura

- Literatura – próza – 119

- Literatura – poezie – 12
- Literatura – bez zařazení – 102

Kategorie literatura se umístila na třetím místě s celkovým počtem 233 článků. Opět se nejvíce psalo o prozaických dílech a autorech písničích prózu, celkově bylo zjištěno 119 článků. Textů věnovaných poezii se vydalo pouhých 12. Téměř polovina článků, konkrétně 102, nebylo zařazeno.

### **Ostatní**

- Ostatní – televize – 172
- Ostatní – bez zařazení – 54

Článků, které nebylo možné přiřadit ani k jedné z kategorií bylo celkem 226. Pozoruhodným výsledkem bylo množství komunikátů, které se věnovaly televizi. Bylo jich zjištěno celkem 172. Tato skutečnost vznikla především kvůli článkům Mirky Spáčilové, která českou televizní zábavu často glosovala.

### **Výtvarné umění**

- Výtvarné umění – výstavy – 186
- Výtvarné umění – architektura – 6
- Výtvarné umění – bez zařazení – 12

Na pátém místě se umístilo výtvarné umění s celkovým počtem 204 publikovaných textů. Značná většina se opět věnovala výstavám, bylo zjištěno 186 komunikátů. Architektuře se věnovalo pouhých šest článků. 12 textů nebylo přiřazeno ani k jedné z těchto dvou kategorií.

### **Divadlo**

- Divadlo – hra – 96
- Divadlo – hudba – 39
- Divadlo – tanec – 2
- Divadlo – bez zařazení – 26

Až na předposledním místě se vyskytla kategorie divadlo. V této kategorii bylo zjištěno celkem 163 článků. Standardně převažovaly články o divadelních hrách, redaktoři jich napsali 96. Méně než čtvrtina všech textů, konkrétně 39, bylo věnováno

divadelní tvorbě, ve které hrála důležitou roli také hudební složka. Podstatná část, kterou tvořila taneční složka, byla zjištěna pouze u 2 článků. 26 textů nebylo zařazeno.

## **Tanec**

- Tanec – 8

Poslední místo obsadila položka tanec. Zde bylo zjištěno pouhých 8 článků. I v tomto případě se komunikáty věnovaly například festivalu Tanec Praha.

### **5.3.2 Žánry**

V provedené analýze bylo zjištěno, že v *Mladé frontě Dnes* redaktoři užíli 15 žánrů v tomto pořadí, uvedeny jsou také 3 nežánrové kategorie, a to zkrácený nekrolog, zkrácená recenze a kategorie ostatní:

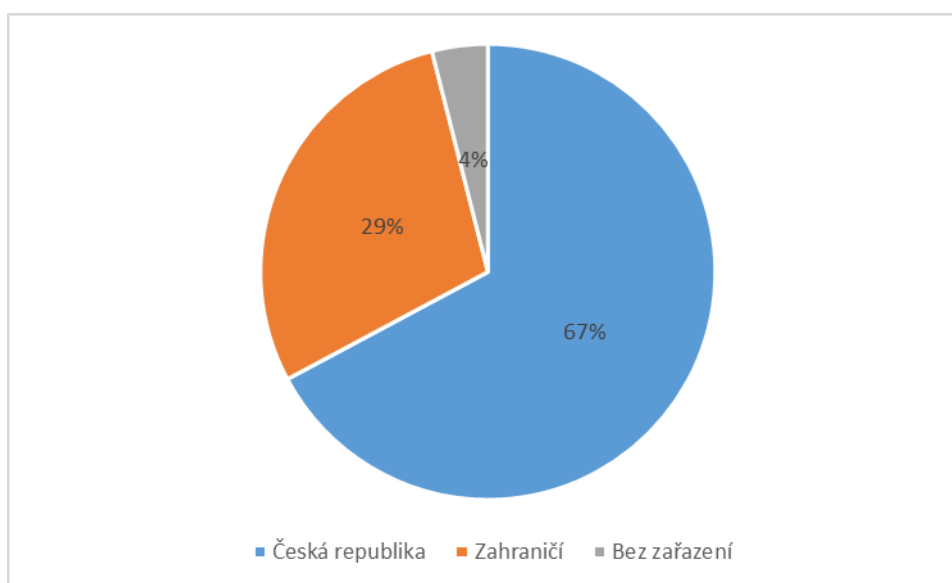
- Zpráva – 578.
- Rozšířená zpráva – 541.
- Recenze – 380.
- Glosa – 186.
- Rozhovor – 125.
- Anonce – 103.
- Referát – 87.
- Poznámka – 62.
- Zkrácený nekrolog – 40.
- Zkrácená recenze – 31.
- Nekrolog – 22.
- Analýza – 21.
- Portrét – 15.
- Sloupek – 15.
- Anketa – 14.
- Reportáž – 13.
- Komentář – 8.
- Ostatní – 3.

V *MfD* došlo v dané analýze ke zjištění, že za rok 2010 v kulturní rubrice převládaly žánrově zprávy. Na prvním místě se umístily zprávy v základní podobě v celkovém součtu 578 položek. Hned na druhém místě se zařadily rozšířené zprávy

s o několik desítek menším počtem, konkrétně jich bylo zjištěno 541. Třetí a čtvrtá pozice patřila textům názorovým, konkrétně recenzím a glosám. První pěťici uzavírá poměrně častý rozhovor, těch *Mladá fronta Dnes* otiskla 125. Naopak pouze tři texty nebyly zařazeny, a tak došlo k přiřazení ke kategorii ostatní. Časté nebyly ani komentáře, reportáže či ankety.

### 5.3.3 Geografická oblast

Graf č. 4: *Mladá fronta Dnes* 2010 – procentuální zobrazení geografické oblasti



Zdroj: vlastní zpracování

Co se týče geografické oblasti, nejvíce článků bylo očekávatelně spojeno s tuzemskem. Konkrétně se jednalo o 1 508 článků. Následovaly Spojené státy americké s počtem 305. Třetí v pořadí byla Anglie, s jejíž oblastí bylo zjištěno v analýze 124 článků. Ze sousedních států se pak jednalo s 46 články o Německo a 21 články o Slovensko. Před Slovenskem se ještě umístila Francie a Itálie.

Z českých měst, stejně jako u všech analyzovaných periodik, nejvíce článků souviselo s hlavním městem Prahou, *MfD* ji věnovala prostor na 543 komunikátech. Druhé bylo Brno se 36 články. Následovaly, především díky mezinárodnímu filmovému festivalu, Karlovy Vary se 17 články a také třetí největší město České republiky Ostrava s 16 komunikáty. Stejný počet byl zjištěn u města Hradec Králové.

Česká města, k nimž se články vztahovaly nejčastěji:

- Praha – 543.

- Brno – 36.
- Karlovy Vary – 17.
- Hradec Králové (stejný počet měla dále Ostrava) – 16.
- Zlín – 9.
- Panenský Týnec – 8.
- Kutná Hora (stejný počet mělo dále město Milovice) – 6.
- Trutnov – 5.

Zahraniční země/kontinenty, které se k článkům vztahovaly nejčastěji:

- USA – 305.
- Anglie – 124.
- Německo – 46.
- Francie – 30.
- Itálie – 29.
- Slovensko – 21.
- Irsko – 12.
- Rusko – 11.
- Austrálie – 10.
- Rakousko (stejný počet mělo dále Španělsko a Švédsko) – 9.

#### **5.3.4 Autoři**

Mezi 10 nejčastěji píšících autorů uvedených celým jménem v kulturní rubrice v analyzovaném roce patřili tito redaktoři:

- Spáčilová Mirka – 309.
- Vedral Honza – 211.
- Horáčková Alice – 114.
- Kubíčková Klára – 100.
- Drápelová Věra – 93.
- Kábrt Jan – 46.
- Drtilová Zuzana – 27.
- Hnátek Václav – 27.
- Vlasák Vladimír – 26.
- Kopáč Radim – 16.



Mezi pět nejčastěji píšících autorů uvedených zkratkou v kulturní rubrice v analyzovaném roce patřili tito redaktoři, případně tiskové kanceláře:

- ČTK (Česká tisková kancelář) – 298.
- Spa (Spáčilová Mirka) – 223.
- Vdr (Vedral Honza) – 132.
- Klr (Kubíčková Klára) – 90.
- Kul (autor nezjištěn) – 73.

Prvenství v počtu nejvíce napsaných článků uvedených celým svým jménem má známá filmová a televizní kritička Mirka Spáčilová, která pracuje pro *MfD* již od devadesátých let.<sup>36</sup> Celkově bylo zjištěno 309 článků, především pak recenzí či jiných názorových textů, ale také zpráv. S o 98 články méně se za ní umístil hudební kritik Honza Vedral. Vedral působí a působil v množství hudebních časopisů, ať už fyzicky vydávaných či internetových. V hlavní kulturní rubrice *MfD* měl za rok 2010, stejně jako Spáčilová, publikované především recenze a názorové články, případně zprávy. Třetí byla literární publicistka Alice Horáčková s celkově 114 texty. S jen o něco méně články se za ní umístily Klára Kubíčková se 100 komunikáty pojednávajícími především o výtvarném a divadelním umění a Věra Drápelová s 93 články, která psala především o klasické hudbě.

### 5.3.5 Závěr analýzy

Absolutně největší počet článků měla v *MfD* hudební sekce, konkrétně analýza prokázala 803 komunikátů týkajících se hudby, 606 z nich pak patřilo hudbě populární, 170 hudbě klasické. Na druhém místě se umístil film, ten zde vykazuje větší množství článků než u *Práva* i *LN*, deník jich otiskl 607. Třetí položkou byla literatura s 233 články, tedy s úplně nejmenším počtem článků v této oblasti ze všech analyzovaných deníků. Podobné pořadí vykázal také deník *Právo*.

Nejčastějším zjištěným žánrem byla zpráva, těch se nacházelo v hlavní kulturní rubrice tohoto periodika 578. Jednalo se o komunikáty uvedené právě v rubrice „Krátké“, nazvané dříve jako „Události“. Jen o několik desítek méně bylo v *MfD* rozšířených zpráv. Recenzí pak bylo celkově 380. Mezi nejčastější recenzenty patřila

---

<sup>36</sup> IDNES. *Mirka Spáčilová*. [online]. cit. 2016-03-10. Dostupné z: <http://vice.idnes.cz/novinari.aspx?idnov=889>

například Mirka Spáčilová za filmovou kategorií, či Honza Vedral za kategorií hudby populární.

Ani v případě *MfD* nedošlo k překvapujícímu zjištění v geografické oblasti, texty opět souvisely především s Českou republikou.

## **5.4 Právo**

Co se týče kvantity, vítězí v počtu článků deník *Právo*. Během analýzy bylo zjištěno 2 877 textů. *Právo* hlavní kulturní rubrice věnovalo většinou jednu stranu, zřídka také strany dvě. Rovněž se výjimečně stávalo, že kulturní rubriku zcela vynechalo. Strana kulturní rubriky se většinou skládala z jednoho nejdelšího článku, obvykle se jednalo o recenzi či reportáž, a dále z několika středně dlouhých komunikátů. Po stranách se obvykle v jednom sloupci nacházely zprávy o zhruba pěti až deseti řádcích. Pravidlem bylo uveřejňovat rubriku „Zaujalo mě...“, ve které se autoři ptali respondenta, co jej v poslední době v umělecké oblasti zaujalo. Jednalo se především o známé osobnosti, se kterými byl následující den uveřejněn delší komunikát, často se jednalo o rozhovor. Pravidlem také bývalo, že ve středu *Právo* uveřejňovalo žebříček 10 nejnavštěvovanějších filmů v českých kinech, ve čtvrtek žebříček 10 nejprodávanějších knih a v pátek žebříček 10 nejprodávanějších hudebních nosičů. Méně frekventované pak byly sekce jako „Literatura“, „Hudba“, „Hudební publicistika“, ve kterých autoři v několika málo větách dílo glosovali, případně v podobě zprávy přinášeli základní informace.

Počet těchto krátkých textů je také důvodem, proč má *Právo* i přes nejmenší prostor věnovaný kulturní rubrice nejvyšší počet zjištěných článků.

### **5.4.1 Druhy umění**

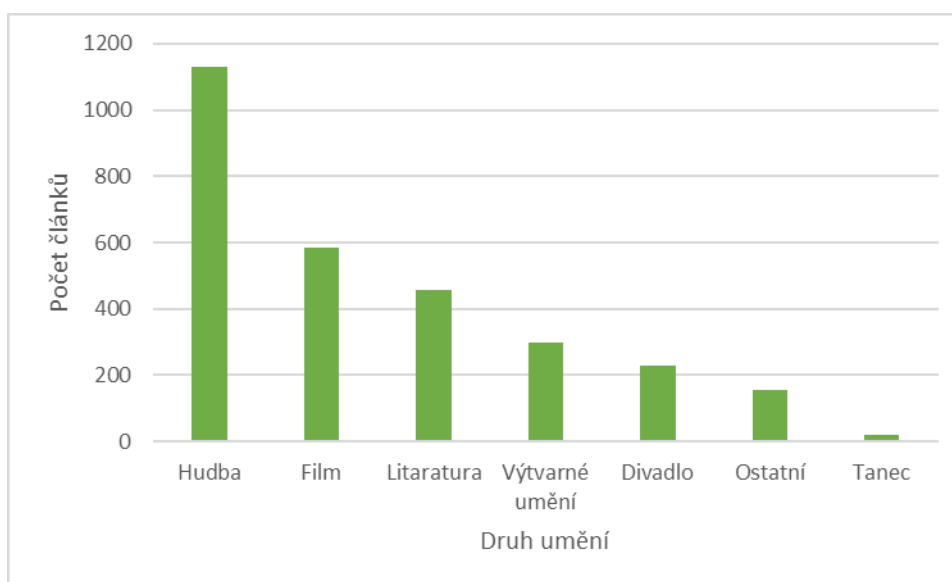
V periodiku *Právo* bylo zjištěno celkem 2 877 komunikátů.

Tabulka č. 3: Právo v roce 2010 – druh umění s počtem zjištěných článků

<b>Hudba</b>	<b>1 131</b>	<b>Divadlo</b>	<b>230</b>
<b>Film</b>	<b>584</b>	<b>Ostatní</b>	<b>155</b>
<b>Literatura</b>	<b>458</b>	<b>Tanec</b>	<b>19</b>
<b>Výtvarné umění</b>	<b>300</b>		

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 5: Právo v roce 2010 – druh umění s počtem zjištěných článků



Zdroj: vlastní zpracování

## Hudba

- Hudba – populární – 781
- Hudba – vážná – 247
- Hudba – bez zařazení – 103

Článků týkajících se hudby bylo dle zjištění suverénně nejvíce. Celkem jich bylo zjištěno 1 131, což představuje skoro dvakrát větší množství oproti filmu, který se umístil na druhé pozici. Ani zde není vzhledem k současnému trendu překvapující, že většina, konkrétně 781 článků, se týkala hudby populární. Oproti klasické hudbě je to tedy více než trojnásobně vyšší počet. Žánrově se hudbou zabývaly především recenze a zprávy, ale také žebříčky. 103 článků nebylo přiřazených ani k jedné z kategorií.

## **Film**

- Film – 584

V kategorii film bylo zjištěno 584 článků. V žebříčku zabývajícím se druhy umění se tak umístil na druhém místě. Podobně jako u ostatních periodik se jednalo především o recenze, poměrně hojně zastoupeny byly také například reportáže z filmových festivalů, ať už tuzemských či zahraničních.

## **Literatura**

- Literatura – próza – 287
- Literatura – poezie – 21
- Literatura – bez zařazení – 150

Kategorie literatura se umístila na třetím místě s celkovým počtem 458 článků. Komunikátů, které se přímo týkaly prózy, bylo 287, tedy více než polovina ze zjištěných údajů. Poezii se opět věnovalo poměrně zanedbatelné množství, pouhých 21 článků. Bez zařazení bylo označeno 150 textů. I v této kategorii se často vyskytovaly recenze, dále rozhovory se spisovateli, zprávy v základní či rozšířené podobě týkající se například knižních veletrhů.

## **Výtvarné umění**

- Výtvarné umění – výstavy – 285
- Výtvarné umění – architektura – 11
- Výtvarné umění – bez zařazení – 4

Čtvrté místo obsadilo výtvarné umění s rovnými 300 články. Ze značné většiny se jednalo o texty týkající se výstav, tedy především malířského umění, fotografie či sochařského umění. Podobně jako u ostatních periodik pouhých 11 komunikátů bylo zjištěno v rámci architektury. U čtyř článků došlo k umístění do kategorie bez zařazení.

## **Divadlo**

- Divadlo – hra – 102
- Divadlo – hudba – 55
- Divadlo – tanec – 2
- Divadlo – bez zařazení – 71

Divadelní kategorie měla o 70 méně článků než výtvarné umění, tedy 230. Divadelním hrám byla věnována již tradičně větší část článků, u *Práva* se konkrétně jednalo o 102 textů. Komunikátů, ve kterých figurovala jako jedna z hlavních složek také hudba, bylo zjištěno 55. U tance se jednalo pouze o 2 zjištěné texty, u zbytku článků nedošlo k zařazení ani k jedné z těchto kategorií.

### **Ostatní**

- Ostatní – televize – 47
- Ostatní – bez zařazení – 108

Na pomyslném předposledním místě se umístila kategorie ostatní. V této oblasti bylo zjištěno 155 textů, z toho se 47 článků věnovalo televizi. Do této kategorie bylo zařazeno například velké množství anketních otázek.

### **Tanec**

- Tanec – 19

Na posledním místě, stejně jako u předchozích dvou periodik, se umístila kategorie tanec. Zde bylo zjištěno pouhých 19 článků. I přes nízký počet, ze všech zkoumaných deníků *Právo* uveřejnilo v kulturní sekci nejvíce textů týkajících se tance.

### **5.4.2 Žánry**

V provedené analýze došlo ke zjištění, že v *Právu* redaktoři užili 14 žánrů v tomto pořadí, uvedeny jsou také 3 nežánrové kategorie, a to ostatní, zkrácený nekrolog a zkrácená recenze:

- Zpráva – 892.
- Rozšířená zpráva – 484.
- Recenze – 481.
- Anketa – 280.
- Rozhovor – 176.
- Ostatní – 149.
- Zkrácený nekrolog – 136.
- Reportáž – 61.
- Referát – 57.
- Glosa – 47.

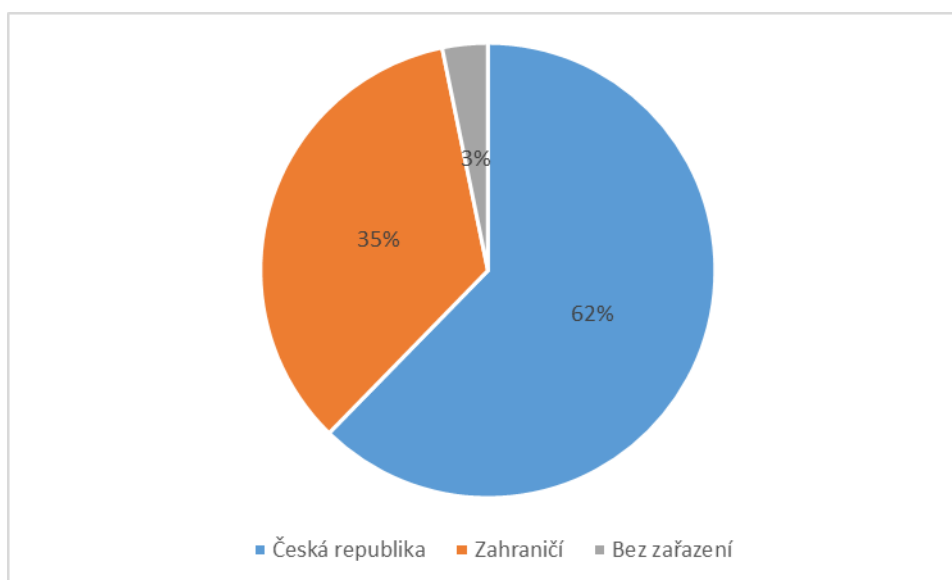
- Anonce – 45.
- Portrét – 30.
- Nekrolog – 16.
- Analýza – 9.
- Komentář – 6.
- Poznámka – 6.
- Zkrácená recenze – 2.

S přehledem nejčastějším žánrem užitým v *Právu* byla zpráva. Konkrétně tedy zpráva v základní podobě. Tento typ komunikátu se v *Právu* vyskytoval z analyzovaných deníků nejvíce, konkrétně jich bylo zjištěno 892. Z tohoto žánru byly vyčleněny zkrácené nekrology a anonce, které se mnohdy velmi přibližovaly podobě zpráv. Na druhém místě se umístila rozšířená zpráva. Celkem došlo ke zjištění 484 takových textů. O pouhé 3 články méně bylo zjištěno v kategorii recenzí. Tyto články se většinou zabíraly recenzováním filmu, divadla, případně prózy či různých performancí. Celkem bylo zjištěno 481 takových textů. Následovaly ankety s celkovým počtem 280 záznamů. Zde se jednalo takřka výhradně o zmíněnou kategorii „Zaujalo mě...“. První pěti pak uzavírá rozhovor se 176 záznamy.

Nejméně se v *Právu* vyskytovaly zkrácené recenze, poznámky, komentáře a analýzy. Jejich výskyt nepřesáhl ani 10 textů.

### 5.4.3 Geografická oblast

Graf č. 6: Právo 2010 – procentuální zobrazení geografické oblasti



Zdroj: vlastní zpracování

Stejně jako u ostatních periodik, i zde byla samozřejmě nejvíce zastoupena Česká republika, a to s 1 793 články. A stejně jako u ostatních deníků, bylo následující pořadí prvních tří států: Česká republika, USA, Anglie. Dále se umístilo Německo a Francie. Slovensko se umístilo za Francií s pěti záznamy méně. Z České republiky se nejvíce *Právo* věnovalo kulturním akcím, které proběhly v Praze či se k tomuto městu pojily. Takových textů bylo zjištěno 658. Následovalo Brno (25), Karlovy Vary (22), Ostrava (17) a Hradec Králové (14).

Česká města, k nimž se články vztahovaly nejčastěji:

- Praha – 658.
- Brno – 25.
- Karlovy Vary – 22.
- Ostrava – 17.
- Hradec Králové – 14.
- Kácov – 12.
- Český Krumlov – 11.
- Kutná Hora – 10.
- Uherské Hradiště (stejný počet měly dále Milovice) – 9.

Zahraniční země/kontinenty, které se k článkům vztahovaly nejčastěji:

- USA – 410.
- Anglie – 204.
- Německo – 70.
- Francie – 48.
- Slovensko – 43.
- Itálie – 27.
- Kanada (stejný počet mělo dále Rakousko) – 17.
- Austrálie – 15.
- Švédsko – 14.

#### 5.4.4 Autoři

Mezi 10 nejčastěji píšících autorů uvedených celým jménem v kulturní rubrice v analyzovaném roce patřili tyto redaktoři:

- Špulák Jaroslav – 217.
- Cinger František – 110.
- Míšková Věra – 108.
- Hrdinová Radmila – 81.
- Kováč Peter – 79.
- Říha Vladimír – 67.
- Farná Kateřina – 50.
- Radváková Tereza – 34.
- Hellerová Šárka – 21.
- Jaroš Jan – 18.

Mezi pět nejčastěji píšících autorů uvedených zkratkou v kulturní rubrice v analyzovaném roce patřili tyto redaktoři, případně tiskové kanceláře:

- Jaš (Špulák Jaroslav) – 459.
- ČTK (Česká tisková kancelář) – 433.
- Vla (Vlasák Vladimír) – 210.
- Rh (Hrdinová Radmila) – 146.
- Em (autor nezjištěn) – 145.



Co se týče autorů, nejvíce článků uveřejněných pod celým svým jménem napsal Jaroslav Špulák. Jako hudební publicista pracuje pro *Právo* od roku 2003,<sup>37</sup> přirozeně se jeho články věnovaly takřka výhradně populární hudbě, především psal recenze, případně rozšířené zprávy. Druhý největší počet, 110 článků, napsal František Cinger. Cinger je literární historik a publicista, jeho dominantou byly tedy především recenze z oblasti literární.<sup>38</sup> Třetí nejvyšší počet získalo 108 článků Věry Míškové. Filmová publicistka se tak dle svého zaměření věnovala především filmografii. Čtvrtá s počtem 81 článků uvedeným celým svým jménem byla publicistka Radmila Hrdinová. Hrdinová se věnuje divadelní a hudební publicistice v *Právu* již od roku 1995,<sup>39</sup> v analyzovaném roce se vyjadřovala především k dění v divadelním okruhu. První pěti s počtem nejvíce napsaných článků uzavírá Peter Kováč se 79 texty věnující se především výtvarnému umění.

#### 5.4.5 Závěr analýzy

Stejně jako v případě *MfD*, i *Právo* mělo nejvyšší počet textů v hudební kategorii. Dokonce se jednalo celkově o 39 % všech článků, které byly v kulturní rubrice otištěny. Rovněž u *Práva* se většina komunikátů zabývala hudbou populární. Další výsledky již nebyly tak překvapivé a dají se považovat za obdobné se zbylými deníky.

Nejčastějším žánrem se stala zpráva v základní podobě. Těch se nacházelo v *Právu* skutečně velké množství a ostatní deníky jich otiskly o stovky méně. Zároveň však měl deník jako druhý také nejvyšší počet zpráv rozšířených a recenzí. Zajímavé bylo zjištění, že *Právo* poměrně hojně informovalo o smrti známých osobností, avšak publikovalo především zkrácené nekrology, bylo jich zjištěno 136, kdežto standardních nekrológů se v deníku objevilo pouhých 16.

Stejně jako ostatní periodika i *Právo* publikovalo kulturní texty, které souvisely především s českou uměleckou oblastí.

---

<sup>37</sup> ŠPULÁK. Jaroslav Špulák. [online]. cit. 2016-04-12. Dostupné z: <http://www.spulak.cz/jaroslav-spulak/>

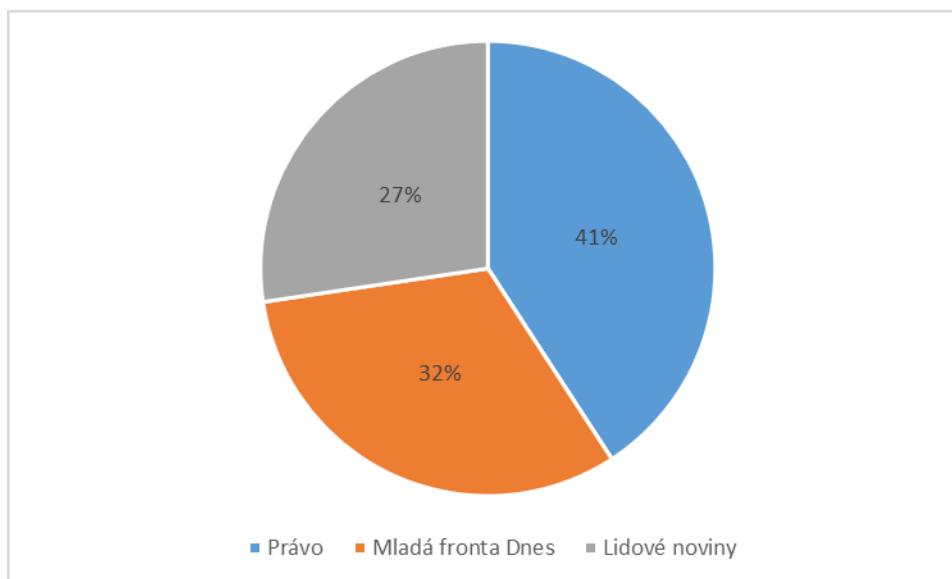
<sup>38</sup> ČESKÝ ROZHLAS. František Cinger - publicista a literární historik. [online]. cit. 2016-04-12. Dostupné z: [http://www.rozhlas.cz/kraje/tandem/\\_zprava/frantisek-cinger-publicista-a-literarni-historik--1169663](http://www.rozhlas.cz/kraje/tandem/_zprava/frantisek-cinger-publicista-a-literarni-historik--1169663)

<sup>39</sup> DAMU. PhDr. Radmila Hrdinová. [online]. cit. 2016-04-12. Dostupné z: <https://www.damu.cz/cs/katedry/katedra-teorie-a-kritiky/pedagogove/phdr-radmila-hrdinova>

## 5.5 Srovnání periodik

Za rok 2010 bylo v analyzovaných denících zjištěno 7 049 textů, které se vyskytovaly v hlavní celostátní kulturní rubrice. Nejvíce textů uveřejnil deník *Právo*, konkrétně publikoval 2 877 komunikátů. Na druhé pozici se umístil deník *Mladá fronta Dnes* s celkovým počtem 2 244 článků. Nejméně článků pak uveřejnily *Lidové noviny*, zde byl počet dokonce pod dva tisíce komunikátů, konkrétně se jednalo o 1 928 příspěvků. V následujícím grafu je uvedeno procentuální vyjádření těchto informací.

Graf č. 7: Analyzované deníky 2010 – procentuální zobrazení poměru počtu článků



Zdroj: vlastní zpracování

Skutečnost, že *Právo* zastupuje 41 % ze všech zveřejněných textů v dané rubrice, je poměrně překvapivá, vzhledem k tomu, že tento deník věnoval kulturní rubrice nejméně stran. Tohoto výsledku *Právo* docílilo především tím, že uveřejňovalo velmi krátké zprávy, případně hudební, filmové a literární žebříčky. Relevantním závěrem tedy je, že *Právo* v daném roce sázelo především na co největší informovanost svých čtenářů. Každý článek měl vlastně jiné téma, tím deník zajistil větší tematický rozptyl kulturních textů. Vzhledem k tomu, že byly upřednostňovány žánry zpravodajské nad publicistickými, lze zobecnit, že *Právo* dávalo přednost zpravodajství nad publicistikou, jejíž funkce je mimo jiné i přesvědčovací, popularizační, propagující, hodnotící apod. Nejnižší počet textů, 1 928, tedy celkově 27 % uveřejnili v *Lidových novinách*. Toto periodikum však na rozdíl od *Práva* uveřejňovalo rozsáhlé, případně středně dlouhé texty. Krátkých zpráv se v deníku vyskytovalo minimum.

Nejvyváženější poměr mezi krátkými a dlouhými texty vykazoval deník *MfD*, jenž se umístil na druhé pozici v kategorii počtu článků.

Co se týče druhu umění, preference deníků se lišily. *Lidové noviny* jako jediné periodikum nejvíce svých článků věnovaly filmu. Jednalo se o 402 komunikátů, které představovaly 21 % všech textů. U zbylých dvou deníků se na první příčce umístila hudba. U *Práva* se jednalo o 1 131 komunikátů, celkově šlo tedy o 39 %. Podobně na tom byla i *Mladá fronta Dnes*. Hudba tvořila 36 % všech textů, konkrétně se jednalo o 803 článků.

Druhé příčky se prostřídaly. U *Lidových novin* to byla hudba, která zastupovala celkem 18 % s 353 články. U *Mladé fronty Dnes* to byl naopak film s 27 % a 607 články. U *Práva* se jednalo o 20 % s celkovým počtem 584 textů o filmu. U filmové oblasti se kategorie neprecizovala, v hudební položce se jednalo především o hudbu populární.

Na třetím místě se u dvou deníků umístila literatura. V *MfD* jí věnovali 233 textů, což představovalo 11 % všech článků. Na třetím místě se tato kategorie umístila též v *Právu* s počtem 458 komunikátů a celkovým zastoupením 16 %. V *LN* se kategorie literatura překvapivě umístila až na pátém místě s počtem 287 článků, literární téma tak tvořilo 15 % všech uveřejněných textů. Nutno dodat, že předcházející kategorie ostatní umístěna na třetím místě a výtvarné umění umístěné na čtvrtém místě se lišily jen o něco málo větším počtem textů. Všechny deníky preferovaly zpravování o prozaicích a prozaické tvorbě před tvorbou poetickou.

Na čtvrtém místě se umístilo v *LN* výtvarné umění. Stejně jako literatura tvořilo výtvarné umění celkem 15 % ze všech textů, konkrétně se jednalo o 292 článků, tedy pouze o pět textů více než v případě literatury. V *MfD* zastoupilo výtvarné umění pátou pozici, celkem bylo zjištěno 204 textů, což tvořilo 9 % všech komunikátů v kulturní rubrice. V *Právu* se články o architektuře, výstavách, fotografiích, sochařském umění a o výtvarných umělcích dostaly na čtvrtou pozici. Bylo otištěno 300 článků, které z celkového počtu tvořily 11% podíl. Redaktoři všech deníků se věnovali architektuře minimálně, preferovali výstavy.

Obsáhlou část textů také tvořila kategorie ostatní. V *LN* se umístila dokonce již na třetím místě s počtem článků 321, což tvořilo 17 % všech komunikátů. V *MfD* se pak tato kategorie umístila jako čtvrtá, počet článků byl 226, jednalo se o 10 %. Na

předposledním místě se kategorie ostatní umístila v deníku *Právo*. Zde bylo zjištěno nejméně takto zařazených článků, konkrétně 155, šlo pouze o 5 %.

Překvapivě až na předposledním místě se umístila položka divadlo u dvou deníků. V *MfD* tvořilo divadlo pouze 7 % článků, bylo uveřejněno 163 textů týkajících se tohoto druhu umění. Stejnou pozici obsadilo divadlo také u *LN*. Procentuální zastoupení zde bylo dvakrát vyšší, šlo o 14 % a 264 textů. V *Právu* se divadlo nacházelo o příčku výše, komunikátů bylo 230 a tvořilo podobně jako v *MfD* 8 % všech textů. Periodika se věnovala především divadelním hrám.

Na posledním místě panuje shoda. Všechny tiskoviny psaly nejméně o tanci. V *Právu* tvořilo 19 článků 1 % ze všech textů, ve zbylých dvou denících se jednalo dokonce o 0 % všech komunikátů. V *MfD* uveřejnili osm článků, v *LN* o jeden text více.

V případě žánrů jsou následně uvedeny výsledky sestupně od nejčastějších po ty nejméně časté společně s číselným údajem, kolik textů bylo dohromady v těchto denících přiřazeno k danému žánru, respektive pojmu:

- Zpráva – 1540.
- Recenze – 1482.
- Rozšířená zpráva – 1407.
- Glosa – 417.
- Rozhovor – 410.
- Anketa – 295.
- Referát – 243.
- Poznámka – 193.
- Ostatní – 177.
- Zkrácený nekrolog – 176.
- Anonce – 150.
- Sloupek – 136.
- Reportáž – 118.
- Portrét – 81.
- Nekrolog – 62.
- Analýza – 41.
- Úryvek – 40.
- Komentář – 34.

- Zkrácená recenze – 33.
- Polemika – 14.

Z tohoto žebříčku je patrné, že absolutně nejčastějším žánrem byla zpráva. Konkrétně zpráva v základní podobě, ale již na třetím místě se umístila zpráva rozšířená. Dohromady tyto zprávy tvořily 2 947 článků, což dává celkově 42 % všech textů. Ovšem na druhém místě byla recenze. Komunikátů, které se zabývaly recenzováním uměleckých děl a performancí, bylo zjištěno 1 482, to je 21 % všech textů, je to pouze o 1 % méně než zpráv v základní podobě. Zpráv v základní podobě publikovaly zjevně nejméně *Lidové noviny* (70), naopak *Právo* suverénně nejvíce (892). Recenzí otiskly *LN* nejvíce (621), nejméně *MfD* (380). Na čtvrté pozici se umístila glosa, v jejím případě se jedná o 417 textů, to je 6% zastoupení. Tento publicistický útvar užívala především redakce *MfD* a *LN*, konkrétně bylo zjištěno 186 a 184 glos. V *Právu* takto zařazených článků bylo pouze 47. V první pěti se dále ještě umístilo interview. Rozhovorů bylo zjištěno 410, rovněž tvoří 6 % všech komunikátů, u všech periodik přesáhl rozhovor 100 textů, nejvíce jich mělo *Právo* (176), nejméně *LN* (109). I zde žánry opět potvrzují profil deníků – zprávy a rozhovory se nejčastěji objevovaly u *Práva*, deník publikoval tedy především fakta. Naopak nejvíce recenzí, tedy hodnotících článků, bylo zjištěno u *LN*. Profil čtenáře, na nějž *LN* cílí, je tedy jiný. Jedná se o intelektuála, zajímajícího se o publicistiku, názory apod. Recenze jde samozřejmě více do hloubky než zpravodajský žánr i rozhovor, který je také součástí publicistiky, ale čtenář jej využívá především kvůli informacím.

Na šestém místě se umístila anketa, ale to pouze zásluhou rubriky „Zaujalo mě...“, kterou vydávalo *Právo*. V *MfD* bylo anket zjištěných 14, v *LN* pak pouze jedna. Následoval žánr referát, který se nejčastěji objevoval v *LN* (99), nejméně pak v *Právu* (57). Tento výsledek opět potvrzuje rozdílné cílení na jednotlivé skupiny čtenářů. Referáty vyhledávají spíše intelektuálněji zaměřeni čtenáři, *Právo* se snaží příjemci předat především co nejvíce informací, referát jde již příliš do hloubky. Obdobná situace nastala rovněž u poznámky a zkráceného nekrologu. Poznámek bylo celkově zjištěno 193, z toho 125 otiskli v *Lidových novinách*, naopak v *Právu* jich vyšlo pouhých šest. Deváté místo obsadila kategorie ostatní. V *MfD* nebylo možné určit pouze tři články, v *Lidových novinách* to bylo 25 textů, většinou rozsáhlého typu a v *Právu* 149. V tomto případě se však většinou jednalo o tzv. žebříčky, které *Právo* pravidelně uveřejňovalo. I zde *Právo* dokazuje snahu o předání čtenáři co nejvíce informací na

malém prostoru. V žebříčku došlo k třídění faktů v přehledném grafickém zpracování. Prvních deset míst uzavírá zkrácený nekrolog. Jednalo se o krátké zprávy informující o smrti známých osobností. V *LN* se tento typ článků vůbec neobjevil, v *MfD* jich bylo zjištěno 40 a v *Právu* dokonce 136. Nad celkový počet sto textů se ještě umístily žánry: anonce (150), sloupek (136) a reportáž (118). Anonce uveřejňovala především *MfD*, dále *Právo* a *Lidové noviny* pouze ve dvou případech. To je rovněž velmi pozoruhodné zjištění. Anonce plní funkci popularizační a propagační, neboť upozorňuje na skutečnost, která teprve nastane. Snaží se tak motivovat čtenáře např. k návštěvě koncertu, divadla apod. Pokouší se tedy ovlivňovat příjemcovu jednání. Naopak sloupky byly především výsadou *LN*. Deník tak pokračoval ve své tradici, již v první polovině minulého století psal sloupky pro *LN* např. Karel Poláček. Redakce jich v roce 2010 uveřejnila 121, v *MfD* jich bylo zjištěno 15 a v *Právu* žádný. *Právo* zase otisklo nejvíce reportáží. I zde se jedná opět o informativnost, tentokrát však již na publicistickém základě.

Mezi nejméně užívané žánry, jak je již patrné z výše uvedeného seznamu, patřily polemiky, těch bylo pouze 14 a vyskytovaly se výhradně v *LN*. Také tato skutečnost potvrzuje profil spíše intelektuálního čtenáře, jenž se o výměnu a třibení názorů zajímá. Dále se v minimálním množství objevila zkrácená recenze, takových textů bylo zjištěno nejvíce v *MfD* (31), v *Právu* pouze dva. V *LN* tento typ textu vůbec nepublikovali. Komentářů pak bylo nejvíce v *LN* (20), v *MfD* osm a v *Právu* šest.

Co se týče geografické oblasti, všechna periodika preferovala podávání informací souvisejících s tuzemskem. *Lidové noviny* věnovaly článkům spojeným s českou kulturní oblastí 65 % ze všech zjištěných textů. Konkrétně se jednalo o 1 244 článků. Celkově bylo zjištěno 44 českých měst. Mezi nejčastější města patřila: Praha, Brno, Ostrava, Karlovy Vary a Plzeň. Zahraničních zemí a kontinentů bylo zjištěno dohromady 47. První pětice vypadala následovně: USA, Anglie, Francie, Německo, Slovensko.

O 2 % více, tedy 67 % článků spojených s českou kulturou, bylo zjištěno u *MfD*. Jednalo se o 1 508 textů. Analýza odhalila 54 českých měst. První pětice se od *LN* lehce lišila. Ovšem na prvním místě byla Praha, stejně jako na druhém Brno. Na třetí příčce se umístily Karlovy Vary a dále Hradec Králové a Ostrava. Zahraničních zemí

a kontinentů bylo zjištěno 45. První pětice se opět lehce lišila, šlo o následující pořadí: USA, Anglie, Německo, Francie a Itálie.

V *Právu* byla první tři místa českých měst z celkově 71 zjištěných stejná jako u *MfD*, tedy Praha, Brno, Karlovy Vary a dále Ostrava a Hradec Králové. 1 793 textů ve spojitosti s tuzemskem tvořilo 62 % všech článků. Zahraničních zemí a kontinentů bylo odhaleno 44. Na prvních pozicích se umístily Spojené státy americké, Anglie, Německo, Francie, Slovensko.

## 6. TREND V PRŮBĚHU DEMOKRATICKÝCH DEKÁD

Prvním překvapivým zjištěním při komparaci s dvěma diplomovými pracemi, které se zabývaly podobným výzkumem za rok 1990, 1991 a 2000, je množství článků, které se věnují kultuře v hlavní rubrice tomu určené. Dle práce Kateřiny Vojkůvkové bylo v této rubrice v roce 1990 uveřejněno 3 728 článků, v roce 1991 pak 3 991 textů.<sup>40</sup> Oproti těmto číslům je počet komunikátů uveřejněných v roce 2010 znatelně vyšší, konkrétně se jedná o 7 049 položek. Naopak je tento počet nižší oproti zkoumanému období v roce 2000. Výzkum Veroniky Vaškové totiž zjistil celkem 8 222 článků.<sup>41</sup>

Práce obou kolegyně dále uvádí, že nejvíce textů o kultuře přinesly *Lidové noviny*, po nich následovala *Mladá fronta Dnes*, respektive *Mladá fronta*, a nejméně článků přineslo *Právo*, respektive *Rudé právo*. Tato skutečnost nastala ve všech třech zkoumaných letech.<sup>42,43</sup> Situace v roce 2010 se nezměnila jen u *MfD*. U zbylých dvou periodik k proměně došlo. *LN* otiskly nejméně článků, nejvíce naopak *Právo*.

K velkým změnám došlo také v preferencích umění, o kterém se psalo. V roce 1990, kdy došlo k uvolnění cenzury, se především *Lidové noviny*, ale částečně také *Mladá fronta* a *Právo*, zaměřovaly na literaturu. Následný trend zacílený na populární hudbu zahájila *Mladá fronta*, neboť již v roce 1990 se objevovaly na první příčce články vztahující se k populární hudbě.<sup>44</sup> V *Lidových novinách* se na druhé příčce po literatuře umístilo divadlo a překvapivě stejný počet textů napsali redaktoři *LN* i o filmu. Jen o jeden článek méně byl zjištěn v položce ostatní a o několik méně komunikátů v kategorii výtvarného umění.<sup>45</sup> *Mladá fronta* po populární hudbě psala především o literatuře. Následovalo divadlo, výtvarné umění a film.<sup>46</sup> *Právo* v roce 1990 nejvíce upřednostňovalo výtvarné umění.<sup>47</sup> To pravděpodobně z důvodu toho, že

---

<sup>40</sup> VOJKŮVKOVÁ, Kateřina. *Obraz kultury v celostátních denících v letech 1990 a 1991*. Olomouc, 2014. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce Doc. PhDr. Eva Vičarová, Ph.D., str. 95

<sup>41</sup> VAŠKOVÁ, Veronika. *Obraz kultury v celostátních novinách na přelomu milénia*. Olomouc, 2013. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce Doc. PhDr. Eva Vičarová, Ph.D., str. 70

<sup>42</sup> Tamtéž, str. 70

<sup>43</sup> VOJKŮVKOVÁ, Kateřina. *Obraz kultury v celostátních denících v letech 1990 a 1991*. Olomouc, 2014. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce Doc. PhDr. Eva Vičarová, Ph.D., str. 96

<sup>44</sup> Tamtéž, str. 50

<sup>45</sup> Tamtéž, str. 30

<sup>46</sup> Tamtéž, str. 50

<sup>47</sup> Tamtéž, str. 73



deník hledal téma, které bude nejméně „politicky“ závadné, dále následovaly kategorie: literatura, ostatní a divadlo.

V roce 1991 se v *Lidových novinách* opět na prvním místě umístila literatura. Na druhém místě zůstalo také divadlo. Naopak film zaujal až šesté místo. Před filmem se umístilo výtvarné umění, dokonce už také populární hudba a ostatní.<sup>48</sup> *LN* se tak již přiblížily k trendu a začaly psát o populární hudbě podstatně více, ovšem opět odsunuly film. U *Mladé fronty Dnes* nenastala během roku žádná výraznější změna, první pětice zůstala takřka stejná, pouze o výtvarném umění se psalo více než o divadle.<sup>49</sup> V *Právu* se překvapivě na první příčku v roce 1991 dostala kategorie televize. Za ní následovalo výtvarné umění, které se o rok dříve umístilo na první pozici, dále pokračovala literatura a divadlo. Redaktoři psali více o filmu, ten se dostal na pátou pozici. Také o populární hudbě zpravovali v *Právu* více, poskočila o dvě příčky.<sup>50</sup> Jako jediný deník ze zkoumaných periodik však stále věnoval větší prostor hudbě vážné. *Právo* tak lze označit za tiskovinu, která se trendům přizpůsobovala nejméně.

V roce 2000 se preference již velmi proměnily. Ve všech analyzovaných denících začaly kulturní redakce upřednostňovat hudební umění. *Mladá fronta Dnes* přinášela informace opět především o hudbě populární, *Právo* a *Lidové noviny* čtenáře informovaly v první řadě o hudbě klasické.<sup>51</sup> Toto zjištění je překvapivé především z důvodu toho, že již v roce 1991 *LN* více informovaly o hudbě populární. Nejtradičnější zůstal deník *Právo*. Ten po hudbě nejvíce zpravoval o literatuře, divadlu a výtvarném umění. Film u něj stále zůstával až na páté pozici.<sup>52</sup> Je zde opět znát zacílení na čtenáře. Mezi příjemce tohoto deníků patřilo pravděpodobně mnoho sympatizantů s minulým režimem, ale také konzervativních lidí, kteří čtou to, na co byli zvyklí. *LN* a *MfD* reagovaly na rozvoj moderních technologií a oblibu kinematografického umění pružněji a články, které souvisely s filmem, se v obou případech umístily již na druhém místě. Literatura, divadlo a výtvarné umění následovaly v tomto pořadí za filmem.<sup>53</sup> Úkaz, který je totožný s rokem 2010, se týká výtvarného umění a tance. Již v roce 2000 všechny tři deníky věnovaly prostor

---

<sup>48</sup> Tamtéž, str. 40

<sup>49</sup> Tamtéž, str. 61

<sup>50</sup> Tamtéž, str. 84

<sup>51</sup> VAŠKOVÁ, Veronika. *Obraz kultury v celostátních novinách na přelomu milénia*. Olomouc, 2013. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce Doc. PhDr. Eva Vičarová, Ph.D., str. 57, 44, 31

<sup>52</sup> Tamtéž, str. 44

<sup>53</sup> Tamtéž, str. 31, 57

především výstavám výtvarných děl, architektuře se věnovaly minimálně. Podobně je to i s kategorií tanec, v roce 2000 bylo tomuto umění věnováno minimum článků, konkrétně 34.<sup>54</sup> V roce 2010 šlo o dva články více, tedy o 36 textů.

Nejzásadnější proměna se v roce 2010 týkala filmu a populární hudby. V *Lidových novinách* se film dokonce dostal na první pozici. To je jedno z nejpřekvapivějších zjištění vzhledem k typu čtenáře. Jedná se o nejradikálnější proměnu listu. K takovému kroku se „tradiční“ *LN* usnesly pravděpodobně především z důvodu snahy o zachování příjemců, případně získání nových čtenářů. Tento deník vycházel ze tří analyzovaných v nejmenším množství výtisků. V tomto smyslu musely *LN* bojovat o čtenáře nejvíce. V *MfD* zůstal film na druhé příčce. *Právo* již na oblibu kinematografie reagovalo a filmové umění rovněž obsadilo druhou příčku. U *MfD* zůstala na první příčce hudba, především pak texty související s hudbou populární. Toto periodikum zůstalo nejvíce věrné svému nasměrování, tedy i čtenáři, na nějž se po revoluci zaměřilo. *Právo* se překvapivě hudbě věnovalo jednoznačně více než kterémukoliv jinému druhu umění. Texty se tentokrát již zaměřily především na hudbu populární. I zde se jedná o pragmatickou proměnu, které měla přilákat nové čtenáře. Hudbě populární poskytly mnoho prostoru také *LN*, u kterých se hudba všeobecně dostala na druhou pozici. Obě periodika tak následovala trend, který již v roce 1990 odhalila *Mladá fronta*. Na dalších příčkách se již očekávatelně umístilo divadlo, výtvarné umění a literatura.

V případě žánrů došlo také ke změnám. Oproti roku 1990 a 1991 takřka vymizely beletristické žánry. To je velmi výrazná proměna. Jedná se opět o trend čtenářů, kteří čtou tiskoviny obecně čím dál méně, protože jsou zahlceni informacemi, které jim nabízí internet. V porevolučních letech bylo možné v denících číst například fejetony, aforismy či dokonce básně.<sup>55</sup> Tyto žánry během deseti let zcela vymizely a dle provedené analýzy zkoumající rok 2000 se již v tomto období v daných periodikách nenacházely. To je nejzásadnější změna, ke které došlo mezi lety 1991 a 2000. Během následujícího desetiletí již k žádné stěžejní změně v rámci žánrů nedošlo. U *Lidových novin* na prvních dvou příčkách stále zůstala recenze, vedle sloupku patrně jedna z mála věcí evokující tradici a minulost, a následně rozšířená (interpretovaná) zpráva. Došlo

---

<sup>54</sup> Tamtéž, str. 78

<sup>55</sup> VOJKŮVKOVÁ, Kateřina. *Obraz kultury v celostátních denících v letech 1990 a 1991*. Olomouc, 2014. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce Doc. PhDr. Eva Vičarová, Ph.D., str. 80

však k poklesu výskytu referátů, žánru v podstatě neatraktivního, neboť se jedná o čtenářsky náročnou formu. Naopak rapidně vzrostl počet glos a dalších názorových žánrů, například poznámek či sloupků. Přibyly také úryvky a naopak téměř vymizely ankety. V *Mladé frontě Dnes* začali během deseti let upřednostňovat zprávy v základní podobě před zprávami rozšířenými. Výrazně ubylo recenzí, přibližně stejně zůstalo rozhovorů a naopak se zvýšil počet glos. U *Práva* došlo také ke zjevnému zvýšení počtu zpráv v základní podobě. V roce 2000 jich bylo zjištěno 158,<sup>56</sup> v roce 2010 dokonce 892 a stály tak v čele tabulky. V deníku dále přibylo recenzí, anket, rozhovorů, přibližně stejný počet byl rozšířených zpráv a rapidně ubylo referátů.

---

<sup>56</sup> VAŠKOVÁ, Veronika. *Obraz kultury v celostátních novinách na přelomu milénia*. Olomouc, 2013. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce Doc. PhDr. Eva Vičarová, Ph.D., str. 49

## 7. PROBLÉM S NEURČITOSTÍ ŽÁNŘŮ

Ve snaze o žánrové zařazení bylo mnohdy nutné postupovat pragmaticky, tedy přiřadit článek ke konkrétnímu žánru, který se svými rysy komunikátu nejvíc blíží, přestože některým kritériím zcela nevyhovoval.

Vzhledem k momentálnímu trendu žurnalistiky, který spočívá v křížení a stírání rozdílů mezi žánry navzájem, je v této kapitole u pěti – dle analýzy – nejčastěji užívaných žánrů, ať už zpravodajských či publicistických, uveden příklad vyhovující standardním kritériím. Dále je daný žánr okomentován, je tedy pojednáno o tom, v jakém ohledu nejčastěji docházelo k přesahům. Uvedeny jsou také příklady vytvořených pojmů – zkrácené recenze, zkráceného nekrologu a úryvku. Větší pozornost v této kapitole je rovněž věnována zprávě, coby hlavnímu žurnalistickému žánru. Na zprávě je demonstrováno, jak snadno je možné porušit žánrovou ucelenost. Více problémů při klasifikaci článků do žánrů rozhodně způsobovaly útvary publicistické, u kterých se hranice mezi jednotlivými typy čím dál více úží. Avšak takové problémy mohou nastat i u žánrů zpravodajských. Jak trefně podotýká Minářová: *„Rozšířená zpráva z hlediska vlastností se už téměř překrývá s publicistickým (analytickým) referátem (reportem) a kromě základních informací, které bývají uváděny jako výčtová linie slohového postupu informačního, obsahuje rozšířená zpráva i další informace.“*<sup>57</sup>

Minářová shledává souvislosti mezi prolínáním žánrů a stylů: *„Tyto stylové přesahy a neostré hranice mezi texty různých stylových sfér souvisejí rovněž s míšením žánrů, s přechodnými stylovými typy textů a se vznikem hybridních slohových útvarů.“*<sup>58</sup> Tento jev chápe jako důsledek porušování dosud zavedených stylových norem. *„Častá je také intertextualita (intertextovost), popřípadě nový jev – vnášení subjektivity do odborného vyjadřování, jak o tom svědčí prvky úvahy v objektivizovaných žánrech a útvarech nebo ekonomičnost komunikace vedoucí k nekontextovosti a jiné stylové jevy.“*<sup>59</sup>

Čuřík uvádí, že různí autoři chápou různé žánry po svém. Také odlišné žánry označují stejnými odbornými výrazy. Dle Čuříka autory textů rozdíly mezi žánry

---

<sup>57</sup> MINÁŘOVÁ, Eva. *Stylistika pro žurnalisty*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011, s. 245

<sup>58</sup> Tamtéž, s. 105

<sup>59</sup> Tamtéž, s. 105

v praxi nezajímají, za stěžejní považují to, že je současná novinářská tvorba orientovaná především na příjemce.<sup>60</sup> „A novináři mají nějakou představu o tom, „co si čtenář žádá“ – tomu pak hlavně přizpůsobují svou tvorbu, nikoliv žánrovému rozdělení popsanému mediálními teoretiky.“<sup>61</sup>

## 7.1 Ukázky zpráv v základní podobě

Zpráva v základní podobě odpovídá na otázky „kdo?“, „co?“, „kdy?“ a „kde?“. Informace nad rámec těchto čtyř otázek tak již porušují daný žánr. V případě, že text odpovídá na další otázky „jak?“ a „proč?“, jedná se již o zprávu rozšířenou.

Standardní zprávou v základní podobě je např. článek z 1. února 2010 v *Mladé frontě Dnes*. Zpráva, resp. anonce, nazvaná „Jana Hozová předvede kolekci fotografií“ se nacházela v sekci Výstava.

Obrázek č. 1: Zpráva v základní podobě 1



Zdroj: *Mladá fronta Dnes*, 1. února 2010

V textu autora „kul“ se nachází odpovědi na všechny čtyři otázky: Co? „Tvorba“. Kdo? „Jana Hozová“. Kdy? „Od dnešního dne až do 27. února“. Kde? „Galerie Carpe Diem, Praha“. Žádné další informace zde nejsou přítomny, tato zpráva tedy zcela vyhovuje parametrům zprávy v základní podobě.

Druhým příkladem je článek bez nadpisu z *Práva*, ze čtvrtku 5. srpna 2010.

<sup>60</sup> ČUŘÍK, Jaroslav. *Nové trendy v médiích*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2012, s. 40

<sup>61</sup> Tamtéž, s. 40

Obrázek č. 2: Zpráva v základní podobě 2

● **LADY GAGA** obdržela třináct nominací na letošní MTV Video Music Awards. Vyhlášení ankety nejlepších klipů se odbude 12. září v Los Angeles. (jaš)

Zdroj: Právo, 5. srpna 2010

Autor „jaš“ v tomto textu také přináší odpovědi na všechny čtyři otázky: Co? „Tři nominace“. Kdo? „Lady Gaga“. Kdy? „12. září“. Kde? „V Los Angeles“. Nic víc zpráva neuvádí, i zde se tedy jedná o ryzí zprávu v základní podobě.

Příkladem nestandardní zprávy v základní podobě je článek bez názvu, z *Práva*, ze středy 11. srpna 2010.

Obrázek č. 3: Nezařaditelná zpráva

● **KNIHU VZPOMÍNEK**, které sepsal jako osmnáctiletý, chce vydat Ronnie Wood. Kytarista britské skupiny Rolling Stones své deníky nedávno objevil a je přesvědčen, že fanoušky bude zajímat, jak vypadal jeho život před tím, než se stal členem slavné kapely. Rád by tímto doplnil paměti svého kolegy Keitha Richardse, které se rovněž chystají k vydání. (jaš)

Zdroj: Právo, 11. srpna 2010

Autor „jaš“ zde neodpovídá na všechny čtyři stěžejní otázky, nýbrž jen na dvě: Co? „Knihu vzpomínek“. Kdo? „Ronnie Wood“. Autor tedy nenabízí odpověď na otázku „kde?“ a nekonkretizuje ani odpověď na otázku „kdy?“. Informuje příjemce tedy jen o jistém záměru, který však nemusí být vůbec realizován. Jako zkrácenou zprávu, či noticku však text rovněž nelze klasifikovat, jelikož se v článku objevuje až příliš dalších podrobností.

Tento příklad demonstruje skutečnost, že vskutku jen malá odchylka může znamenat vybočení ze standardního žánrového vzorce. Kdyby v analýze byly podrobeny všechny články dle takto striktních pravidel, většina by pravděpodobně skončila v kategorii nezařazených.

Následně jsou uvedeny články odpovídající standardním žánrovým normám u nejčastěji objevovaných žánrů a rovněž příklady textů zkrácené recenze, zkráceného nekrologu a úryvku.

## **7.2 Ukázky nejčastěji zjištěných žánrů**

### **Zpráva v rozšířené podobě**

Rozšířená zpráva odpovídá kromě čtyř zmíněných základních otázek na další dvě, tedy „jak?“ a „proč?“ a dále rozvíjí informace o dalších skutečnostech. Takovýto komunikát pak může být pouze o několik řádků delší než samotná zpráva v základní podobě, ale také ji může přesahovat. Příznačným rysem tohoto typu zprávy je také přímá řeč. Ta se dnes stává podmínkou mnoha novinových článků – je to čtenářsky atraktivnější než parafráze citace, která již působí zprostředkovaně.

Příkladem je článek autora „jan“ ze dne 27. dubna 2010, který byl uveřejněn v *MfD*.

## Potvrzeno. Metallica nebude v Mimoni, ale v Milovicích

**MILOVICE** (jan) Je to jisté: obří hudební festival Sonisphere, který se měl uskutečnit v červnu na bývalém vojenském letišti v Mimoni, se odehraje jinde. Metallica, Slayer, Alice in Chains a další rockové hvězdy vystoupí na letišti ve středočeských Milovicích.

Podle vyjádření organizátorů je to kvůli lepší dostupnosti a většímu pohodlí návštěvníků. „Vždy jsme usilovali o to, abychom byli schopni poskytnout návštěvníkům ty nejlepší podmínky. Takové jsme našli v areálu v Milovicích. Jsme proto velmi rádi, že můžeme potvrdit, že se festival Sonisphere bude konat právě tam,“ prohlásil za rakouské pořadatele Harry Jenner. „Je to blíž Praze, místo je lépe dostupné auty. Party se také může konat již od pátečního večera až do nedělního rána,“ dodává.

Pořadatelé si rovněž pochvalují spolupráci s městem Milovice. Přípravu festivalu totiž poznamenaly tahanice o peníze s Ralskem, v je-

hož katastru se měla akce původně konat. Lidé, kteří festival chystají, nabídli obci čtyři sta tisíc korun. Zastupitelé však odmítli a požadovali deset procent z vybraného vstupného, což by podle odhadů mohlo činit i několik milionů. Také pořadatelům navrhli vyrovnat se až po koncertě podle počtu prodaných lístků. „Zřejmě bychom netrvali na deseti procentech, rozhodující by byl úspěch akce,“ uvedl místostarosta Ralska Václav Bilický.

S možností vyrovnání účtů po festivalu však jeho organizátoři nesohlasili.

INZERCE

Pražské jaro 12/5–4/6/2010

65. mezinárodní hudební festival



zahajuje již za 15 dní

www.festival.cz, www.ticketpro.cz

Zdroj: Mladá fronta Dnes, 27. dubna 2010

Nejvyskytovanějším problémem u tohoto žánru se stalo především to, že někteří autoři k objektivním informacím přidávali svůj názor, uplatňovali tedy hodnocení, používali citově zabarvená slova či přesvědčující prostředky, jako například otazníky u titulků.<sup>62</sup> Problémem u rozšířených zpráv bylo také odkazování na anonymní skupiny. Docházelo rovněž k uplatňování vágních a nepřesných informací. Autoři často užívali formulace jako „někteří experti tvrdili“, „dle odborníků“ a podobně. Všechny tyto jevy jsou ve zpravodajství nevhodné.

<sup>62</sup> Ke stejnému závěru dospěli autoři publikace zabývající se televizním zpravodajstvím. Viz: JÍLEK, Viktor a Božena BEDNAŘÍKOVÁ. *Jazykové prostředky s potenciálem porušit normu v oblasti mediálního zpravodajství*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2015.



## Recenze

Příklad standardní recenze je článek Ondřeje Bezra, který vyšel v *MfD* 27. ledna 2010. Bezr dodržel všechny formální náležitosti, které by recenze měla mít. A to především základní informace o díle a jeho hodnocení. Základní informace jsou uvedeny vedle přebalu desky, v závěru je navíc přítomné procentuální ohodnocení. Komunikát je však pro příjemce atraktivní i po stylistické stránce. Bezr užívá slang („nadupaný“), personifikaci („hudba, která praští do hlavy“) atd. Zároveň však nezapomíná na věcný kontext díla a zmiňuje informace, které s tématem článku souvisejí, tedy například po kolika letech vydává kapela nové dílo, ve kterém studiu se nahrávalo, jméno bubeníka atd.

Obrázek č. 5: Recenze

**Znovuzrození Plastiků**  
Album *Maska za maskou* vyšlo devět let po smrti Mejly Hlavsy. A povedlo se

**THE PLASTIC PEOPLE OF THE UNIVERSE**  
**Maska za maskou**  
CD, 60:19, 299 korun

**N**alijme si čistého vína: už asi málokdo čekal, že Plastic People of the Universe ještě natočí nějakou desku. A na to, že by mohla dopadnout (zvlášť po velmi bezbarvém, byť ještě Milanem Hlavsou před smrtí složeném *Lině s tebou spím*) výrazně dobře, by asi nevsadil ani největší optimista. A přesto, devět let po Hlavsově úmrtí, jež mnozí považovali za definitivní konec vůdčí kapely českého undergroundu, vychází album *Maska za maskou*, které je třeba přivítat potleskem.

**Nadupaný zvuk**  
První věc, která posluchače doslova praští do hlavy, je zvuk alba. To se mimochodem nahrávalo ve studiu Cox Davida Kollera, které se para-

doxně nachází v sále, kde svůj hit *Bič boží* vyhrávaly *Mimikry* z ostudného páskvilu 30 případů majora Zemana – tedy kapela, která měla právě *Plastiky* v očích televizních diváků diskreditovat. Ačkoliv by podle romantických teorií na zvuku nahrávky undergroundové kapely nemělo záležet a jistá zahuhlanost by měla být naopak vítaná, právě při poslechu *Masky za maskou* vysvítá navivismus takových předsudků: *Plastici* znějí už od první písně *TV idylka nadupaně, plnokrevně, opravdu rockově*.

V soundu kapely se krásně doplňují jen zdánlivě protipóly pevné rytmické páteře dvou bubeníků (v době nahrávání vystídal původního Ludvíka Kandla Jaroslav Kvasnička), baskytary Evy Turnové a kytary Joesa Karafiáta s rozevlátostí veteránů souboru – saxofonisty a klarinetisty Vratislava Brabence a violis-

ty Jiřího Kabeše, jejichž spojnicí je klávesová masa Josefa Janička.

K tomu, že album působí skutečně rockově, přispívá i zásadní skladatelský podíl Joesa Karafiáta. Ten se dokázal, byť v kontextu dlouhé historie kapely patřít vlastně stále k „nováčkům“, trefit většinou svých písní do hypnotické nálady plastikovských nahrávek z 80. let, ale zároveň jim dodat šmrnc a přímočarost, jež osvědčilo na svém loňském albu *Black!* jeho druhé působivé, totiž *Garage*.

Dosud zcela neznámý rozměr plastikovské hudbě dávají naopak tři skladby Evy Turnové. Téměř romanticky znějící písničky upomínají na Hlavsovy „loureedovské“ kusy, které mu, jak aspoň vyprávějí undergroundové legendy, jeho spoluhráči házeli na hlavu a on je realizoval v jiných projektech, zejména v 90. letech v kapele *Fiction*. Zdá

se, že radikálnost *Plastiků* alespoň v tomto ohledu obrousila hrany – a je to tak dobře, protože Turnové písně album skutečně obohacují.

Jiný dosud neznámý „úlet“ stranou, závěrečný *Tygr v Praze* Josefa Janička, měl být původně jakýsi klezmerový ohlas s akordeonem a klarinetem. Zní spíš jako ne úplně povedený „pražskopepikovský“ šraml a jako jediná by byla tato skladba na albu postradatelná, jakkoli text ruského básníka Daniila Charmse do pražskoironické poetiky *Plastiků* dobře zapadá.

**Recenze**  
Ondřej Bezr  
redaktor iDNES.cz  
hodnocení 80 %

**iDNES.cz**  
Rozšířenou verzi recenze najdete na [www.idnes.cz/plastici](http://www.idnes.cz/plastici)

Zdroj: *Mladá fronta Dnes*, 27. ledna 2010

Základním nedostatkem se stala u několika recenzí absence informačního boxu vedle samotného textu, případně jasného představení díla v prvních větách textu. U literárních recenzí se stávalo, že autor mnohdy věnoval více prostoru samotnému popisu děje než hodnocení kvalitativních stránek textu, které by bylo vhodnější. Některé recenze se tak ocitly „na hraně“, nebo hraničily s glosou, například i pro svůj krátký rozsah.

## Rozhovor

Jako příklad rozhovoru je zde uvedeno publicistické interview Jasmily Žbanićové, které vedl Vojtěch Rynda. V článku z *Lidových novin*, který byl otištěn 12. října 2010, autor užil jako titulek samotná slova respondentky, v tomto případě správně užil větu bez uvozovek a tečky – ani jedno se v titulku zpravidla neobjevuje. Tečka se objevuje pouze v případě, že následuje další věta.

Obrázek č. 6: Rozhovor

**Jako vůdkyně scény se necítím**

Sarajevská rodačka **Jasmila Žbanićová** soutěžila se svým druhým snímkem **Na cestě** na letošním Berlinale a přivezla ho i na festival do Karlových Varů. Film teď vstoupil do tuzemské distribuce.

**VOJTĚCH RYNDA**

**LN** Na cestě vypráví o páru, který se vzájemně odvíjí kvůli mužově konverzi k asketickému islámskému směru wahhábí. Na tiskovce na Berlinale váš film vyvolal i jednu dost negativní reakci. Stává se vám to často?

Ne, ten chlápek byla jednorázová „nehoda“. Film byl velmi dobře přijatý v Bosně i na festivalech a získalo ho mnoho distributorů, protože zřejmě cítili, že vyvolá pozitivní odzvěď. Nacházejí si ke mně cestu různě zajímavé interpretace, to mám ráda. V *Na cestě* si dvě postavy zvolí dva extrémně odlišné přístupy k životu; někdo se ztotožní s tím jejím, někdo s jeho, takhle začíná diskuse. V Bosně se o tom filmu hodně mluvilo mezi lidmi, v televizi i u kulatých stolů a jeho téma se tak dostalo na světlo. Předtím ho lidé zametali pod koberec, dělali, jako kdyby mezi námi wahhábí nežili.

**LN** Jak se vám podařilo natáčet v opravdové měšičce?

Právě do téhle měšičky chodí většina wahhábí. Nejdřív nás tam nechťeli, protože si stejně jako většina věřících, kteří navštěvují bohoslužby, mysleli, že jim lidé od filmu naruší každodenní rutinu. Což je taky pravda. Ale vysvětlila jsem jim, že je důležité, aby se otevřeli

venkovnímu světu, stejně jako je důležité, aby se svět otevřel jim. To je podle mě jádro toho filmu: pochopit druhou stranu, nenazírat na ni s předsudky, neposuzovat ji černobíle. Nakonec nám točit dovolili, ale protože se muslimové modlí pětkrát denně, museli jsme pořádkem courat ven a zase zpátky.

**LN** Jak jste našla představitele ústředního páru?

Oba jsou docela slavní chorvatští herci. Nejdřív jsem hledala v Bosně, teprve pak u sousedů, trva-

lo to dlouho. Když jsem vybrala několik kandidátů na hlavní mužskou roli, uspořádala jsem s nimi herecké dílny na témata ticha a klaunáda. To druhé ve filmu moc poznat není, ale cítila jsem, že pro herce je důležité otevřít se, a právě tohle klauni umějí. Když dílny skončily, věděla jsem, kteří jsou ti praví.

**LN** Se svým celovečerním debutem *Grbavica* jste v roce 2006 zvítězila na Berlinale. Nedostala jste strach, že jste dokázala příliš mnoho příliš brzo?

Ne, byla jsem šťastná. Ke *Grbavici* to přitáhlo o hodně víc pozornosti. Ceny jsou super, ale kvůli nim filmy netočím; beru je spíš jako nástroj, jak zajistit, aby i umělecké filmy měly výraznou propagaci, kterou nezastíní reklama na hollywoodské velkoprodukce. I druhý film jsem natočila z vnitřní motivace a touhy, aby ho vidělo co nejvíce lidí. Jestli něco vyhraje, nebo ne, z něj lepší ani horší film neudělá.

**LN** Pro někoho jsou vaše snímky jediné bosenské filmy, které zna-

jí. Založila jste také uměleckou skupinu *Deblokada*. Cítíte se být vůdkyní bosenské filmové scény?

Ani ne, prostě v Bosně pracuju a jsou tam i jiní lidé, kteří tvoří podobně – nezávisle, bez napojení na politickou scénu, zato s kontakty v EU. Jiní autoři fungují zase jinak. Myslím i na mladší generaci: jsem ráda, že uvidí, že je možné být nezávislý a udržet si vlastní integritu. Jako studenti jsme si mysleli, že musíme počkat, až nám pomůže stát, nebo pracovat pro televizi či filmové studio, abychom mohli točit. Možná jsem tedy šla příkladem, ale jako vůdkyně se necítím.

**LN** Dostala jste klíč od Sarajeva, což se jinak stává spíš zasloužilým umělcům před smrtí...

Dostala jsem ho za *Grbavicu*, ale ještě spíš za to, že pomohla změnit bosenské zákony. Díky mi jsou ženy znásilněné u nás za války chápány jako oběti válečných zločinů.

**LN** Kde jste byla během obléhání Sarajeva?

Skoro celou dobu tam. Pak jsem potkala Petera Schumanna z loutkového divadla *Bread & Puppet*. V roce 1995 mě na půl roku pozval na svou loutkářskou farmu, kde jsme udělali představení o Bosně. Bylo pro mě důležité vyjádřit své zážitky. Domů jsem se vrátila ještě před koncem války, protože jsem tam měla rodinu a přítele.

**LN** Měla jste ve Varech čas setkat se s Mirjanou Karanovićovou, která hrála v obou vašich filmech a na festivalu seděla v hlavní porotě?

Ano, viděla jsem se, když jsme společně uvedly *Na cestě* v plném Velkém sále. To byla krásná, neuvěřitelná zkušenost.

**Na cestě.** Jasmila Žbanićová se svým filmem objela řadu festivalů včetně karlovarského. Foto LN - František Víček

Zdroj: *Lidové noviny*, 12. října 2010

U tohoto typu komunikátu nebyly shledány žádné odchylky od normy. Naopak mnohé texty obsahovaly tak velké množství citací jedné osoby, že se až jednalo o jakousi modifikaci rozhovoru. V důsledku těchto skutečností tak většinou došlo k zařazení těchto textů do rozšířených zpráv, v analýze jich nebylo shledáno více než třicet.

Jako příklad takového článku je uveden text Vladimíra Vlasáka ze dne 10. května 2010, který otiskl deník *Mladá fronta Dnes*.

# Müller chce hrát v „depešácké“ koncertní sestavě

Písňe, které Richard Müller nahrál na své **nové album Už**, obalil do elektronických zvuků spolu s partou mladých hudebníků. Titulní píseň se mezitím stala hitem. Jinou skladbu dal Müller na Facebook, aby k ní fanoušci sami udělali videoklip.

**PRAHA** S hudbou se dá zažít velké dobrodružství. Zpěvák Richard Müller, který dnes vydává album **Už**, se o tom mohl nejednou přesvědčit.

„Hrál jsem s Američany i s nejlepšími muzikanty na Slovensku. Nyní jsem dostal chuť pracovat s partou lidí, kteří se vyznají v elektronických krabičkách,“ vysvětluje Müller podobu nové desky. „Měli jsme jen jedinou ambici, aby z nahrávky byla cítit člověčina. Aby to bylo lidské, aby to nebyl studený stroj.“

Jako příklad uvádí svého velkého oblíbence Davida Bowieho. „Vůbec se k němu nechci přirovnávat. Ale představte si, že Bowie přijde za mladými tvůrci a řekne: ‚Kluci, chci s vámi natočit novou desku. Ukažte, jak byste to dělali vy a pak sladíme svoje představy.‘ A přesně to se mi podařilo. Já osobně z toho mám velkou radost,“ říká.

## Koncertní verze budou jiné

Tvůrčí tým, do kterého patří Peter Graus, Tomáš Zubák či Marián Kachút, měl v bratislavském studiu Creative Music House vcelku volnou ruku. „Vždyť oni jsou s výjimkou písně **Už** hudebními autory deseti skladeb,“ dodává Müller, který dílem napsal vlastní texty a zároveň využil nápady textaře Vlada Krausze. Ten Müllerovi přispěl už

dříve na album **01** textem k písni **Studňa**.

„Vlado Krausz pracuje pro špičkové sólisty i skupiny na Slovensku. Jednou mi poslal texty a já jsem si nakonec všechno napsal sám. To byla deska **Monogamný vztah**. Nyní mi Vlado nabídl asi deset textů. Vybral jsem si pět, které mi vyložené sedly,“ říká Richard Müller.

Nad novou deskou **Už** si fanoušek může vzpomenout i na Müllerovo první album **Bioelektrovízia**, které vyšlo v roce 1986. Chtěl na ně zpěvák navázat? „Nemá smysl opakovat stejné kroky,“ míní, „teď jsem se snažil udělat jiné album.“

Tentokrát však nejsou písně tak osobní jako na předchozích Müllerových deskách. „Moje texty jsou mnohem lyričtější a jejich pointy jsou zaměřenější než v minulosti,“ přitakává zpěvák. Dlouho prý neměl tak pozitivní ohlas jako na skladbu **Už**, která je o lásce. „Na Slovensku jsme vybrali na singl také písničku **Čo ťa bolí**, která má podobné reakce,“ říká Müller.

Jinou skladbu, **Hluk**, nechal „zavěsit“ na svůj profil na sociální síti Facebook s tím, že vyzval fanoušky, aby k ní udělali sami klip. „Možná se objeví někdo šikovný a bude to stát za to,“ dodává zpěvák.

Na festivalech a akcích, které má před sebou, bude vystupovat

s koncertní kapelou. „Přidáme dvě nebo tři písničky z nové desky. Musíme zvážit, jakým způsobem je přepracovat, protože aranžmá jsou u těchto nových písní velmi specifická,“ vysvětluje Müller. „V případě, že bychom v budoucnosti tuto spolupráci úspěšně zopakovali, nacvičili bychom koncertní program v „depešácké“ sestavě. Velmi by mě zajímala konfrontace s publikem, které je zvyklé na běžné akusticko-elektrické muzikanty.“

## „Opět s Horáčkem? Proč ne“

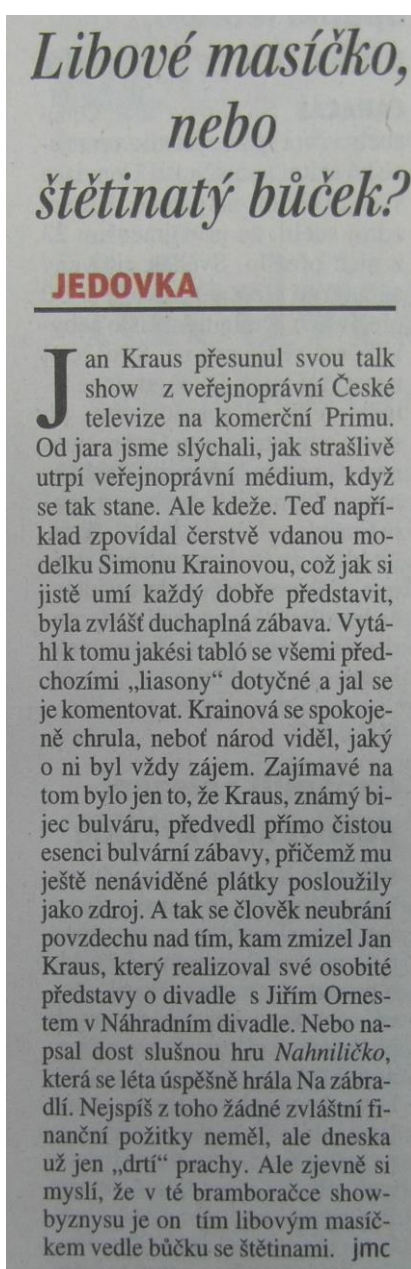
Objeví se před posluchači trochu jiný Richard Müller? „Je těžké odpovídat. Záleží na reakcích lidí,“ míní zpěvák. „Je nesmysl, abychom pokračovali s elektronikou, kdyby to posluchači totálně odmítli. Pop-music je v podstatě dobrodružství. Už několikrát se mi za uplynulých pětadvacet let stalo, že jsme přišli s písničkou, o které jsme si mysleli, že je hit. Posluchači si pak z desky vybrali úplně jinou skladbu. Ale mně se to takhle líbí, neboť hra je stále otevřená. To je na tom vzrušující.“

Možná po mnoha letech dojde i na spolupráci s Michalem Horáčkem a Petrem Hapkou. „Já to nevyklučuji,“ říká Müller. „Záleží na nabídce i na tom, jestli na to budeme mít chuť. I to je totiž součástí toho dobrodružství.“ **Vladimír Vlasák**

## Glosa

Jako modelový příklad glosy byl užit text autora „jmc“ pojmenovaný „Libové masíčko, nebo štětinatý bůček?“ Glosu otiskly *Lidové noviny* v úterý 14. září 2010 jako reakci na televizní pořad uváděný Janem Krausem. Nacházela se v sekci „Jedovka“, pro kterou bylo typické užívání ironie a sarkasmu při komentování současného dění, což je rovněž podstatou glosy. Tento text je pro glosu přiměřeně dlouhý, je subjektivní, kritický a má pointu.

Obrázek č. 8: Glosa



Zdroj: *Lidové noviny*, 14. září 2010

U glos se stalo největším problémem odlišit tento útvar od dalších názorových žánrů, jakými jsou například poznámky či sloupky. Glos bylo napsáno nejvíce, vyjadřují osobní názor autora. Takových textů publikovali poměrně hodně především v *Lidových novinách* a *Mladé frontě Dnes*. Poznámek bylo méně, ty jsou více seriózní a jejich autor se musí při psaní opírat také o objektivní skutečnost, musí tedy nastudovat další relevantní fakta. Nejméně bylo sloupků, neboť ty se již řadí k uměleckým žánrům, jejich autor tedy musí být obzvláště stylisticky vyspělý, názorově vyhraněný a zejména invenční.

### **7.3 Ukázky dalších textů**

#### **Úryvek**

Jako příklad úryvku je uveden článek, který se nacházel v *Lidových novinách* 5. ledna 2010. Původně však šlo o text uveřejněný v třetím čísle *Divadelních novin* z roku 1957. Úryvky publikovaly pouze *LN*, a to především v rubrice „Co se psalo“.

## Claus Eidam nám píše, že se herci mají vyžít

### Co se psalo

**P**okladnice klasického dramatu pro mládež je chudá, vhodných pozdějších her je také málo. Oporou nám byla sovětská tvorba: vyplnila celou třetinu repertoáru. S novinkami jsou u nás potíže. Dramaturg berlínského Theater der Freundschaft Claus Eidam napsal, že není správné apelovat na herce, aby se obětovali a hráli pro mládež, nýbrž je třeba poskytnout jim umělecké úkoly, jimiž se umělecky plně vyžijí. (...)

Dobré hry pro mládež ještě nikdy nevzešly z toho, že pisatel chtěl zbohatnout. Ovšem už prostý cit pro spravedlnost se bouří nad dnešní tantiémovou praxí. O výši odměny nerozhoduje to nejpodstatnější – kvalita díla, ale zcela po kapitalisticku počet diváků, kteří hru zhlédli. Málokterá původní hra je uvedena ve více než polovině divadel, tedy doslovně ve více než dvou divadlech pro mládež. Počet repríz je předem omezen, protože zařazujeme každou hru pouze pro určitý věkový stupeň mládeže. Už tím klesá honorář našich autorů ve srovnání s ostatními geometrickou řadou. Korunu tomu však nasazuje ustanovení, podle něhož je základní jednotkou k propočítávání výše vstupného. A ta je u nás pětkrát nižší než v ostatních divadlech. Tím se tantiémy snižují znovu až pětinásobně. Dětem to nejlepší? Nebo nejlacinější? Kde zůstala socialistická zásada odměňování práce?

Zdeněk Dinter: Dětem to nejlepší nebo nejlacinější?

Divadelní noviny 1957, č. 3

Zdroj: Lidové noviny, 5. ledna 2010

## Zkrácená recenze

Zkrácené recenze uveřejňovala všechna periodika kromě *LN*. Nejčastěji však *Mladá fronta Dnes*. Z tohoto deníku je zde uvedena ukázka části textu zkrácené recenze, kterou napsal Honza Vedral. Text *MfD* otiskla 18. února 2010.

Obrázek č. 10: Zkrácená recenze

**NOVINKY NA CD**  
**DOPORUČUJE HONZA VEDRAL**

**CHERYL COLE**  
**3 Words**



Od sólového debutu členky dívčí kapely Girls Aloud se čekalo hodně. Výsledkem je však obyčejná popová nahrávka, na které čtyřikrát hostuje producent will.i.am z kapely Black Eyed Peas. A při práci na albu nebyl ve velké kondici. Není divu, že tahle deska nedostala Brit Award. Překvapivé je, že vůbec měla nominaci.

**Hodnocení 50 %**  
CD, cena 449 korun, česká verze 309 korun

**STEREOPHONICS**  
**Keep Calm and Carry On**



Sedmá studiová deska zachycuje britskou kytarovku v nezměněné formě. Přestože tu všechno funguje, jak má, vkrádá se při poslechu pocit, že Stereophonics došly nápady a jejich hudba je už jen skvěle zvládnuté řemeslo. Desku Keep Calm and Carry On ocení jen fanoušci. V jejich diskografii ničím nevyčníká.

**Hodnocení: 60 %**  
CD, cena 429 korun

Zdroj: *Mladá fronta Dnes*, 18. února 2010

## Zkrácený nekrolog

Zkrácený nekrolog se opět neobjevil pouze v *LN*. Nejvíce, 136, jich otiskl deník *Právo*, je zde tedy uveden příklad právě z této tiskoviny. Článek vyšel 19. ledna 2010.

Obrázek č. 11: Zkrácený nekrolog



Zdroj: *Právo*, 19. ledna 2010



## 8. ZÁVĚR

V předložené práci se povedlo podat obraz o rozsahu a obsahu kulturních rubrik tří nečtenějších seriózních deníků, což byl hlavní stanovený cíl. Analýza ukázala, o kterých druzích umění podávala vybraná tuzemská média nejvíce informací. Bylo zjištěno, že periodika *Lidové noviny*, *Mladá fronta Dnes* a *Právo* upřednostňovala umění hudební (především pak hudbu populární) a filmové. Naopak nejméně prostoru deníky věnovaly tanci a architektuře.

Analýza rovněž přinesla několik zajímavých a překvapivých výsledků. Například, že *Právo*, leč nabízelo textům souvisejícím s kulturou nejméně prostoru, kvantitativně obsahovalo kulturních komunikátů nejvíce. Nejméně článků naopak nabízely *Lidové noviny*, ty však přinášely rozsahově delší texty, než zmíněné *Právo*, které upřednostňovalo především krátké komunikáty. Cílem *Práva* tedy bylo příjemce co nejvíce nasytit informacemi. Naopak *LN* nabízely čtenáři spíše názorové články a dlouhé texty. *Mladá fronta Dnes* se nacházela uprostřed mezi těmito deníky. Nabízela nejvyváženější poměr mezi krátkými a dlouhými komunikáty. Publikovala také druhý největší počet textů v hlavní kulturní rubrice.

Praktická část práce rovněž odhalila, na které skupiny příjemců deníky cílí. U *Lidových novin* je nejvíce znát cílení na intelektuální čtenáře. Dokazovaly to například polemiky, které se v žádné z dalších zkoumaných tiskovin neobjevily, či čtenářsky náročnější referáty, kterých v tomto periodiku otiskli nejvíce. *Mladá fronta Dnes* stále cílí především na mladší publikum, jak již bylo evidentní v roce 2000 a ostatně i v roce 1990, ve kterém deník jako první přinášel nejvíce informací o populární hudbě. Zaměření na mladé čtenáře bylo tentokrát znatelné především ze stylistiky textů, např. z recenzí. Výrazná proměna nastala u *Práva*, které již začalo také následovat dobový trend a na prvních příčkách se objevil film a populární hudba. Tím dal deník najevo, že vychází vstříc novým a mladším čtenářům.

Jedním z cílů práce se stalo také vysledování žánrového trendu v průběhu demokratických dekad. Bylo zjištěno, že mezi lety 1990–2000 v podstatě zcela vymizely beletristické útvary, jako jsou básně či aforismy z kulturní rubriky. Během let 2000–2010 však již k zásadním žánrovým změnám nedošlo. Periodika preferovala zprávy, recenze, rozhovory a glosy. Z uměleckých útvarů přetrval především sloupek.

Všechny tři deníky upřednostňovaly zpravování příjemců o kultuře spojené s tuzemskem. Z českých měst pak největší množství zpráv souviselo s Prahou. Co se týče zahraničí, nejvíce textů bylo ve spojitosti se Spojenými státy americkými, s Anglií, s Německem a s Francií.

Závěrem lze konstatovat, že kultuře věnovaly deníky dostatečné množství prostoru. Došlo ke zjištění téměř dvojnásobného množství článků oproti roku 1990 a 1991. Ve srovnání s rokem 2000 došlo k poklesu o 1 173 textů, což však není alarmující výsledek. Překvapující není ani fakt, že se všechna tři periodika věnovala především filmu a populární hudbě, tedy umění, které je určeno především majoritám. Prodej tiskovin až na občasné výkyvy klesá, a tak musí deníky soustavně cílit na nejširší možné spektrum čtenářů, tuto skutečnost analýza potvrdila.

## RESUMÉ

Hlavním cílem předložené bakalářské práce nazvané *Obraz kultury v denících Lidové noviny, Mladá fronta Dnes a Právo v roce 2010* bylo podat informace o rozsahu a obsahu kulturních rubrik ve třech nejčtenějších seriózních novinách za rok 2010. Ve zmíněných periodikách se předmětem analýzy staly hlavní kulturní rubriky určené pro celostátní vydání. V této praktické části práce došlo ke zjištění celkově 7 049 textů. Ty byly následně podrobeny kvantitativní a kvalitativní analýze. Z analýzy vyplynula řada skutečností. Pomocí těchto výsledků bylo možné písemně zaznamenat v bakalářské práci informace, které z analýzy vyplývají.

Praktické části v této práci předchází část teoretická, v níž jsou přiblíženy hlavní milníky analyzovaných deníků. Rovněž jsou v této části krátce definovány zjištěné žánry. Práce se v závěru také věnuje stírání rozdílů mezi žánry a trendu kulturních rubrik během demokratických dekad.

## SUMMARY

The main aim of presented *The Image of Culture in the Newspapers Lidové noviny, Mladá fronta Dnes and Právo in the Year 2010* bachelor thesis was to give information about the scale and content of culture sections in the three most read broadsheet newspaper of the year 2010. The subjects of analysis were main culture sections in nationwide issues of *Lidové noviny, Mladá fronta Dnes* and *Právo*. Within the practical part of the thesis 7049 texts were found in total. They were subsequently put through quantitative and qualitative analysis. The whole range of outcomes was found. The results gave a possibility to publish in the thesis the information following from the analysis.

The practical part of the thesis comes after theoretical part which gives insight into the main milestones of analysed broadsheets. The section includes brief definitions of presented genres as well. The final part of the thesis also focuses on the problems with genre selection and culture section styles during the decades of democracy.

## **DIE ZUSAMMENFASSUNG**

Die vorliegende Bachelorarbeit mit dem Namen *Das Kulturbild in den Zeitungen Lidové noviny, Mladá fronta Dnes und Právo im Jahre 2010*, setzt sich zum Ziel, Informationen über das Ausmaß sowie den Inhalt der Kulturrubriken in den drei meistgelesenen seriösen Zeitungen im Jahre 2010 zu liefern. In den Zeitungen wurden die landesweit herausgegebenen Hauptkulturrubriken analysiert. Für diesen praktischen Teil wurden insgesamt 7 049 Texte ermittelt. Diese wurden danach einer quantitativen sowie qualitativen Analyse unterzogen. Es wurde eine große Bandbreite an Ergebnissen gefunden. Mit Hilfe der jeweiligen Ergebnisse wurde es möglich, die in der Bachelorarbeit vorgestellten Aspekte aufzuzeigen, die aus der Analyse hervorgehen.

Dem praktischen Teil in dieser Arbeit geht ein theoretischer voran, in dem die wichtigsten Meilensteine der analysierten Tageszeitungen nähergebracht wurden. Ebenfalls wurden in diesem Teil ermittelte Genres kurz definiert. Die Arbeit befasst sich am Ende auch mit der Verwischung der Genreunterschiede und mit dem Trend der Kulturrubriken während der demokratischen Dekaden.

## SEZNAM LITERATURY A POUŽITÝCH ZDROJŮ

### Literatura

- [1] BERÁNKOVÁ, Milena, Alena KŘIVÁNKOVÁ a Fraňo RUTTKAY. *Dějiny česko-slovenské žurnalistiky. III. díl, Český a slovenský tisk v letech 1918 – 1944*. 1. vyd. Praha: Novinář, 1988.
- [2] ČUŘÍK, Jaroslav. *Nové trendy v médiích*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2012.
- [3] JÍLEK, Viktor a Božena BEDNAŘÍKOVÁ. *Jazykové prostředky s potenciálem porušit normu v oblasti mediálního zpravodajství*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2015.
- [4] KONČELÍK, Jakub, Pavel VEČEŘA a Petr ORSÁG. *Dějiny českých médií 20. století*. 1. vyd. Praha: Portál, 2010.
- [5] MINÁŘOVÁ, Eva. *Stylistika pro žurnalisty*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011.
- [6] *Novinářské žánry. Část 1*. 1. vyd. Editor Miroslav DOČKAL. Praha: Novinář, 1973.
- [7] *Novinářské žánry. Část 2*. 1. vyd. Editor Miroslav DOČKAL. Praha: Novinář, 1974.
- [8] OSVALDOVÁ, Barbora a Jan HALADA. *Praktická encyklopedie žurnalistiky*. 2. dopl. vyd. Praha: Nakladatelství Libri, 2002.
- [9] RUß-MOHL, Stephan. *Žurnalistika: komplexní průvodce praktickou žurnalistikou*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2005.
- [10] ŠTORKÁN, Karel. *Publicistické žánry*. 1. vyd. Praha: Vydavatelství a nakladatelství Novinář, 1980.
- [11] VAŠKOVÁ, Veronika. *Obraz kultury v celostátních novinách na přelomu milénia*. Olomouc, 2013. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce Doc. PhDr. Eva Vičarová, Ph.D.
- [12] VIČAR, Jan. *Hudební kritika a popularizace hudby*. 1. vyd. Praha: KLP, 1997.
- [13] VOJKŮVKOVÁ, Kateřina. *Obraz kultury v celostátních novinách v letech 1990 a 1991*. Olomouc, 2014. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce Doc. PhDr. Eva Vičarová, Ph.D.

### Prameny

- [14] Lidové noviny, rok 2010
- [15] Mladá fronta Dnes, rok 2010

[16] Právo, rok 2010

### Internetové zdroje

[17] ČESKÁ TELEVIZE. *Ondřej Štindl*. [online]. cit. 2016-04-17. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/lide/ondrej-stindl/>

[18] ČESKÝ ROZHLAS. *František Cinger - publicista a literární historik*. [online]. cit. 2016-04-12. Dostupné z: [http://www.rozhlas.cz/kraje/tandem/\\_zprava/frantisek-cinger-publicista-a-literarni-historik--1169663](http://www.rozhlas.cz/kraje/tandem/_zprava/frantisek-cinger-publicista-a-literarni-historik--1169663)

[19] DAMU. *PhDr. Radmila Hrdinová*. [online]. cit. 2016-04-12. Dostupné z: <https://www.damu.cz/cs/katedry/katedra-teorie-a-kritiky/pedagogove/phdr-radmila-hrdinova>

[20] IDNES. *Mirka Spáčilová*. [online]. cit. 2016-03-10. Dostupné z: <http://vice.idnes.cz/novinari.aspx?idnov=889>

[21] JIH. *Právo vyjde v barvě dřívě než MFD*. [online]. cit. 2016-03-20. Dostupné z: <http://mam.ihned.cz/c1-10016470-pravo-vyjde-v-barve-drive-nez-mfd>

[22] JJ. *Lidové noviny opouští šéfredaktor Balšínek, nahradí ho Vačkov*. [online]. cit. 2016-03-10. Dostupné z: [http://zpravy.idnes.cz/v-lidovych-novinach-konci-balsinek-dta-domaci.aspx?c=A131113\\_122606\\_domaci\\_jj](http://zpravy.idnes.cz/v-lidovych-novinach-konci-balsinek-dta-domaci.aspx?c=A131113_122606_domaci_jj)

[23] LIDOVKY. *Historie Lidových novin v obrazech*. [online]. cit. 2016-03-10. Dostupné z: <http://data.lidovky.cz/g/lidovky/lidovenoviny.htm>

[24] MAFRA. *Noviny osobností. Noviny, jak mají být*. [online]. cit. 2016-03-25. Dostupné z: [http://www.mafra.cz/cs/mafra-tiskove-zpravy.asp?y=mafra\\_all%5Ccs\\_produkty-a-sluzby\\_lidove-noviny.htm](http://www.mafra.cz/cs/mafra-tiskove-zpravy.asp?y=mafra_all%5Ccs_produkty-a-sluzby_lidove-noviny.htm)

[25] MOŠPANOVÁ, Eva. *Lidovky.cz mění šéfa, Kedroně nahradí Málek*. [online]. cit. 2016-04-17. Dostupné z: <http://mam.ihned.cz/c1-65243860-lidovky-cz-meni-sefa-kedrone-nahradi-malek>

[26] ŠPULÁK. *Jaroslav Špulák*. [online]. cit. 2016-04-12. Dostupné z: <http://www.spulak.cz/jaroslav-spulak/>

[27] TÝDEN. *Vojtěch Rynda*. [online]. cit. 2016-04-17. Dostupné z: <http://www.tyden.cz/komentator/vojtech-rynda/>

## SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1: Lidové noviny v roce 2010 – druh umění s počtem zjištěných článků .....	28
Graf č. 2: Lidové noviny v roce 2010 – procentuální zobrazení geografické oblasti .....	32
Graf č. 3: Mladá fronta Dnes v roce 2010 – druh umění s počtem zjištěných článků .....	36
Graf č. 4: Mladá fronta Dnes 2010 – procentuální zobrazení geografické oblasti .....	39
Graf č. 5: Právo v roce 2010 – druh umění s počtem zjištěných článků .....	43
Graf č. 6: Právo 2010 – procentuální zobrazení geografické oblasti .....	47
Graf č. 7: Analyzované deníky 2010 – procentuální zobrazení poměru počtu článků ...	50

## SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1: Zpráva v základní podobě 1 .....	61
Obrázek č. 2: Zpráva v základní podobě 2 .....	62
Obrázek č. 3: Nezařaditelná zpráva.....	62
Obrázek č. 4: Rozšířená zpráva.....	64
Obrázek č. 5: Recenze .....	65
Obrázek č. 6: Rozhovor.....	66
Obrázek č. 7: Modifikace rozhovoru.....	67
Obrázek č. 8: Glosa .....	68
Obrázek č. 9: Úryvek.....	70
Obrázek č. 10: Zkrácená recenze .....	71
Obrázek č. 11: Zkrácený nekrolog .....	72

## SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Lidové noviny v roce 2010 – druh umění s počtem zjištěných článků .....	28
Tabulka č. 2: Mladá fronta Dnes v roce 2010 – druh umění s počtem zjištěných článků .....	35
Tabulka č. 3: Právo v roce 2010 – druh umění s počtem zjištěných článků .....	43

## SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Pracovní tabulka (Lidové noviny) .....	83
Příloha č. 2: Ukázka článku, Právo, 25. ledna. 2010.....	84



Příloha č. 3: Ukázka článku, Právo, 21. ledna 2010.....	85
Příloha č. 4: Ukázka článku, Právo, 22. ledna 2010.....	86
Příloha č. 5: Ukázka článku, Lidové noviny, 5. ledna 2010 .....	87
Příloha č. 6: Ukázka článku, Lidové noviny, 15. července 2010.....	88
Příloha č. 7: Ukázka článku, Lidové noviny, 4. prosince 2010 .....	89
Příloha č. 8: Ukázka článku, Mladá fronta Dnes, 16. prosince 2010 .....	90
Příloha č. 9: Ukázka článku, Mladá fronta Dnes, 20. prosince 2010 .....	91
Příloha č. 10: Ukázka článku, Mladá fronta Dnes, 20. prosince 2010 .....	92

## **ANOTACE**

Příjmení a jméno autora: Platoš Filip

Fakulta: Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Katedra: Katedra muzikologie

Název práce: Obraz kultury v denících Lidové noviny, Mladá fronta Dnes a Právo v roce 2010

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Eva Vičarová, Ph.D.

Počet stran: 92

Počet znaků (včetně mezer): 99 964

Počet příloh: 10

Počet titulů použité literatury: 27

Klíčová slova: noviny, žurnalistika, kultura, Lidové Noviny, Mladá fronta Dnes, Právo, žánry

Charakteristika práce: Bakalářská práce mapuje obsah a rozsah hlavních kulturních rubrik tří nejčtenějších seriózních deníků v České republice. Teoretická část se věnuje hlavním milníkům v dějinách analyzovaných tiskovin a charakteristice zjištěných žánrů. Praktická část podává informace o počtu článků, uměleckých zaměření, žánrech, geografické oblasti a autorech. V závěru jsou deníky vzájemně komparovány a větší pozornost je také věnovaná ambivalenci některých žánrů.

## PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Pracovní tabulka (Lidové noviny)

Datum	Název článku	Umělecké zaměření	Konkr.	Geografické zaměření	Konkr.	Žánr	Autor
4.3.2010	Vilný svůdník i buran v letadle	Divadlo	hra	Česko	Praha	recenze	Roman Sikora
	Černej dynamit také rapuje	Hudba	populární	bez zařazení		glosa	Pavel Klusák
	Seurat aneb miliony teček	Výtvarné umění	výstava	Německo		recenze	Jiří Peňas
	Šťastný život s 3D filmy	Film		bez zařazení		úryvek	Anthony Lane
	Madonna mia! Alfa Romeo!	Film		USA		recenze	Ondřej Štindl
	Febiofest nabídne umění i kých	Film		Česko		rozšířená zpráva	Vojtěch Rynda
	"Zlatá medaile" Katce a rekordmana Vávra	Film		Česko		glosa	Vojtěch Rynda
5.3.2010	Alence chybí Carroll i Burton	Film		USA		recenze	Vojtěch Rynda
	Kleště, z kterých kapala krev	Literatura	próza			sloupek	Jáchym Topol
	Nehraný Pucciniho Edgar jako objev liberecké opery	Hudba	klasická	Česko	Liberec	recenze	Helena Havlíková
	Projít po hraně bez bolesti nelze	Divadlo	hra	Česko		rozhovor	Jana Machalická

## Britové vědí, proč milují Florence And The Machine

Jaroslav Špulák

Při pondělních nominacích na výroční britské hudební ceny Brit Awards 2009 na sebe výrazně upozornila kapela Florence And The Machine. Získala tři nominace, stejně jako mnohem hvězdnější Lady GaGa, Lily Allen nebo Pixie Lott. Potvrdila tak dobrou pozici žen. Nikdo víc než tři nominace nemá.

V třetí rok existující londýnské kaple se totiž vše podstatné točí kolem třiačtyřicetileté zpěvačky Florence Leontine Mary Welchové, dámy s jemným hlasem, schopností experimentovat s ním, pohupovat se v různých polohách a ještě si lehounce pohrát s hlasovou dynamikou, jako by to bylo to nejjednodušší na světě.

Loňský kapelní debut Lunch už je ve Velké Británii dvojná-

sobně platinový a v prodejní hitparádě okusil sladkost první příčky. Nepřináší přitom typické rádiové hity, nalebšněné poprockové popěvky či přímočaré písničky se schopností strhnout pozornost už na první poslech.

Británie Florence And The Machine miluje jako představitelku alternativní scény s přesahy k art rocku tak, jak jej posluchači vnímali v sedmdesátých letech, indie rocku tak, jak se představil na začátku let devadesátých, či neofolku tak, jak se k písničkářské práci stavějí nová jména na světové folkové scéně. Ve zvuku téhle kapely je zdánlivý klid, pod jehož slupkou se vaří peckelná hudební láva.

Nápadů je na jejím albu na tři. Zpívající Florence navíc rafinované hlasem vyplňuje vyšperkované aranže instrumentálních linek, urvává často z jejich



Foto: Universal Music

Zpěvačka Florence Welchová má osobní i vokální charisma.

původního prvenství a ještě v sobě má tolik jemnosti, aby svůj projev nad skutečně zajímavě vy-

stavěné hudební linky nepovyšovala.

Její projev vyvěrá z éry květi-

nových let, tedy z poloviny let šedesátých. Emoce ve výrazu jsou autentické, na nějakou tu intonační chybičku lze hledět jako na cosi přirozeného. Texty spravedlivě a nebanálně strání radosti i žalu, byť se to může zdát tematicky tuctové.

Florence Welchová je pozoruhodné zjevení. Budí dojem Alenky právě vstoupivší do říše divů. Velmi brzy si v ní nicméně zvykne a přitaká všem hudebním epochám, které se tam protínají. Není divu, že britský posluchač našel v její kapele záchytný bod, ostrůvek opravdovosti v moři mnoha vlivů a pocitů, často strojených a ne skutečných.

**Florence And The Machine:  
Lungs**  
Universal Music, 46:15

## TOP 10 KNIHY

**v týdnu od 11. do 17. 1.**

1. Marcela Pecháčková:  
**Livia Klausová –  
Smutkem neobtěžuji**
2. Paul Hoffman:  
**Levá ruka boží**
3. Paulo Coelho:  
**Vítěz je sám**
4. Stieg Larsson: **Muži, kteří  
nenávidí ženy**
5. Stieg Larsson: **Dívka,  
která si hrála s ohněm**
6. Renata Francová:  
**Jsem blbá, trapná  
a nesportovní!...**
7. Michal Viewegh:  
**Povídky o lásce**
8. Lubomír Štrougal:  
**Paměti a úvahy**
9. Jaroslav Kmenta:  
**Kmotr Mrázek III.**
10. Karel Plíhal:  
**Jako Cool v plotě**

*Žebříček nejprodávanějších  
knih podle SCKN. (EM)*

## Zaujalo mě...

**Aneta Langerová,**  
zpěvačka

Právě čtu knížku *Disident*, což je životopis Václava Havla. Je to poučné a povznášející.

Silný zážitek mám z oslavy 20. výročí sa-



metové revoluce, kterou pořáda-  
li Václav Havel a Nadace Vize 97  
v pražském kostele sv. Anny. Být  
přímo tam ve shluku lidí, kteří  
měnili české dějiny, pro mě moc  
znamenalo. Zážitkem pro mě byl  
také koncert Lenky Dusilové  
a její kapely Eternal Seekers ne-  
bo Tomáše Kluse v pražském  
Švandově divadle. **(jaš)**

# Divadlo – nepřerušovaná nuda?

JANA MACHALICKÁ

**S**věží vítr k nám zavál v podobě nenápadného textu mladého rozhněvaného muže, který otiskly v závěru roku Divadelní noviny (Myslel jsem, že je to láska... DN 2009, č. 21). Vojtěch Varyš, jak zní jméno autorovo, o sobě prozrazuje pouze to, že v listopadu 1989 mu byly čtyři roky, jinak není známo, s jakou periodicitou se divadlu věnuje, zda je student, umělec nebo jen vnímavý pozorovatel. Je to však jedno, neboť jeho postřehy jsou hloubavé, inteligentní a také dokáže bez okolků skočit in medias res. K jeho mládí patří, aby se vyjadřoval bez autocenzury, kterou my „vyšeptalí starci“ provozujeme již zcela automaticky, a stejně se nezavděčíme. Přiznám se, že mě pan Varyš pobavil a tiše jsem mu záviděla jeho svobodu, která nebere ohledy, nechť si ji vychutná, neboť tohoto stavu beztlíže lze užívat jen krátce, dokud pisatel vidí jen na horizont a stěží si představí, že za ním jsou další plochy nekonečných rozměrů.

## Vyrozumění

Je-li prý divadlo přerušovaná nuda, pak to české je už léta jen nudou nepřerušovanou. Režijní talenty, kreativní šílenci u nás po nějaké době začnou vykrádat sami sebe, chybí překvapení, šok, radikalita, touha obětovat dílu svou přičetnost. Varyš je konkrétní a nemá problém poplivat i současné modly. Končí slovy, že bylo-li čtyřicet let argumentem pro mnohé, proč nemohli nic pořádného vytvořit, dnešek je usvědčuje, že to byla jen záminka. Tak tady zrovna mu jeho vývody dost kulhají, protože za těch čtyřicet let bylo právě české divadlo na vrcholu několikrát. Chybí nová radikalita, možná, ale co vlastně tento termín dnes obnáší? Krájení langusty za živa na jevišti za kvíčení rozhořčeného publika, jak to bylo předvedeno na festivalu ve Wroclavi? Ne, to je jen podvod, na který někdo skočí, někdo ne. Hlavně: radikalnost není samospasitelná ani nutná. Stačí když to, co se děje na jevišti, odhalí

dosud netušené. A nemusí pokaždé jít o převratné koncepce, někdy stačí jen šokující detaily. Nemyslím, že je české divadlo nepřerušovanou nudou, osobně dám před radikality, která bývá často vyprázdněná, přednost vytříbenému stylu a výpovědi. Takové, jakou se vyznačoval Grossmanův Don Juan, Radokova Lady Macbeth mcenského újezdu a třeba i Špinarův Vojske.

**P**okud se lze spolehnout na program, bude se po půl roce od 18. 1. do 3. 2. opět hrát v Divadle Archa Havlovo Odcházení (ano, ta první a jedinečná inscenace Davida Radoka). Stále ještě z ní není pořízen než pracovní záznam, což je skutečně škoda, jelikož kdejaká královina je v televizi vydávána za divadelní umění. Na tom, že brilantní inscenace zatím není uchována pro budoucnost, nezmění ani to, že již připravené natáčení bylo zrušeno autorem. Ten věc sice poctivě vysvětlil, ale trochu pachuti a pocitu, že jím více stran nepěkně manipulovalo, přece jen zůstalo.



**Protivně krásný svět.** Chic profesor George Falconer (Colin Firth) nemůže po tragické smrti svého partnera přijít životu na chuť. Spolu s ním se trápí i jeho jediná kamarádka (Julianne Mooreová). Foto Allmoviephoto.com

## Smrt mu sluší

**Colin Firth** podává přesvědčivý výkon ve filmu, na němž jinak přesvědčivého není skoro nic než snaha líbit se.

**ONDŘEJ ŠTINDL**

A si v polovině snímku *Single Man* (v rámci počestování si se z jeho názvu ztratili neurčitý člen) se jeho zoufalý hrdina, univerzitní profesor literatury George Falconer, pokouší o sebevraždu. S pistolí v ruce se aranzuje do různých pozic, snaží si domyslet, jak bude jeho tělo po výstřelu vypadat, různé varianty sledává z estetického hlediska neuspokojivými.

Je to působivá scéna, jímavá a zároveň temně komická. Věci života a smrti jsou v ní zvládnovány narcistickým staráním se o dojem – to, že je někdo mrtvý, ho zřejmě nezbavuje závazku vypadat dobře. Je v ní také možné vidět moment sebereflexe – ne hrdinovy, ale snímku, v němž účinkuje. Celovečerní debut módního Toma Forda se totiž chová podobně, sugeruje zaujetí těmi nejvážněj-

šími věcmi života, včetně těch posledních. Pro samou péči o povrch si ale uzavírá cestu k tomu, co je pod ním. Stává se z něj zkušenou rukou aranzovaný „živý obraz“, jenž jako kdyby byl složený ze samých mrtvých elementů – Maroldovo panorama ztráty a zármutku.

Je rok 1962, propukla kubánská krize, svět stojí na pokraji zničující nukleární války. George (Colin Firth) nic z toho nevnímá, dostal totiž strašnou životní ránu – jeho dlouholetý partner Jim (Matthew Goode) zahynul při autonehodě, uplynulo už síce osm měsíců, ale ta ztráta George pořád rozdirá nepolevující sílu. Fordův film se odehrává během jednoho dne v životě toho zraněného muže. Začíná velmi silně, zničující reminiscenci na chvíli, kdy se George dozvěděl z telefonu i Jimově smrti a také o tom, že svoji životní lásku ani nebude moci jít na pohřeb.

Colin Firth v ní trefil hlas člověka, který se ze všech sil snaží udržet zdání klidné serióznosti, a zčásti uspěje – vzednuté emoce v tom zdání udělají jenom pár prasklin. Moment, kdy George už cítím může dát průchod, je zachycen se

zdrženlivou elegancí. Další sekvence ukazuje George po několika měsících, s pedantickou pečlivostí se ráno obléká, vytváří jakousi do posledního detailu promyšlenou elegantní masku, za níž se může schovat. Autor jako by tady ukazoval protikladnost toho, co je uvnitř,

**Specifická podoba nabízeného světa nakonec může vést až k pochybnostem o povaze Georgova žalu – někdy je těžké rozlišit, kde končí skutečná bolest a začíná rochnění se ve vlastní trýzni**

a toho, co je navenek. Jenomže prakticky celý zbytek Fordova snímku se pohybuje ve sféře toho „navenek“, sugeruje síce hlubiny, z nichž se ale stává svého druhu módní doplněk. Sklouzne do krku síce pomalu, ale bez větších zádrhelů – asi jako kapka medu.

Výše napsané neznamena, že by Ford, jeho kameraman Eduard

Grau a šéf výpravy Ian Phillips nepředvedli svým způsobem výrazný výkon. *Single Man* vypadá jako ožvlá fotografie z 40 let starého módního žurnálu. Polštáře v interiérech jsou rozmístěny s přesností na desetinu milimetru, naleštěná auta v exteriérech jezdí po přesně stanovených drahách, divák si může být jist, že i poslední komparsista někde v třetím plánu má pečlivě vybraný kostým, dokonalý účes, rty zabarvené do promyšleně vybraného odstínu a zuby bez kazů.

Je to vesmír sešněrovaný dost konvenčně chápaným krásnem, jehož barevnost se mění v závislosti na vnitřním rozpoložení hrdiny utíkajícího z vybledlé reality k barevným vzpomínkám. Je to svět, jak ho vidí George, gesto, vůně v něm může nastartovat nějakou bolavou reminiscenci. Specifická podoba toho světa ale nakonec může vést až k pochybnostem o povaze Georgova žalu – někdy je těžké rozlišit, kde končí bolest způsobená ztrátou milované bytosti a začíná opojné rochnění se ve vlastní trýzni. Moc nepomáhá ani to, že z plátna létají s úpornou vážností pronášené životní pravdy. Ne snad že by bylo

potřeba říci k tématu, s nímž se lidé vypořádávají tisíce let, něco nového – proč taky. Je ale v moci umělců způsobit, že mnohokrát slyšené díky němu stane slyšeným či vnímaným poprvé. *Single Man* ale v některých scénách (Georgeova přednáška, závěrečný dialog se studentem Kennym) působí spíš jako elegantně vizualizovaná powerpointová prezentace, v níž je třeba projet všechna povinná sdělení.

„Hrozné věci někdy mohou být po svém krásné,“ zazní ve filmu. Ta krása, již film *Single Man* nachází v žalu a ztrátě, ale není moc silná. Nepracují tu síly, které člověka zkrouti obličej do ošklivosti, ani z něj přitom vytáhly nějakou neobvyklou nádhuru. Spíš triviálně úhlednost, markýrovanou odulou tvář. Nakonec toho všeho je možné uornit nějakou tu apartní sílu, třeba cestou dolů po tváři chytané zjemným světelným odlesk. Jsme, jak tak pěkní, když trpíme...

**Single Man (USA, 2009)**

**Režie:** Tom Ford

**Hrají:** Colin Firth, Julianne Mooreová a další



# Injekce jménem Artyčok.TV

Internetová televize má za sebou pět let, tisíc reportáží a první **veletrh Art Fair**

LENKA MORÁVKOVÁ

**V**e čtvrtek se v pražské MeetFactory konal dosud největší umělecký trh s mladým českým uměním. První ročník akce s názvem Art Fair zorganizovala v koprodukcí s MeetFactory internetová televize Artyčok.TV, která tímto oslavila pět let své existence a jubilejních tisíc zveřejněných příspěvků na svém webu [www.artycok.tv](http://www.artycok.tv).

Internetová televize Artyčok.TV vznikla jako projekt studentů Akademie výtvarných umění, kteří se rozhodli využít školní grant na vytvoření internetové platformy pokrývající umělecké akce v jejich okolí. V průběhu pár let se ze studentské aktivity stal sebevědomý projekt – v současnosti pro televizi Artyčok.TV pracuje deset natáčecích týmů v deseti evropských zemích, v nichž se snaží zaznamenávat osobité projevy na poli lokálního alternativního umění: natáčejí vernisáže, performance, koncerty, festivaly, prezentují videoart, site specific projekty a posléze tyto záznamy doplněné o rozhovory s autory nahrávají na webový server.

Artyčok.TV svým způsobem doplňuje programy, které dlouhodobě chybí ve veřejnoprávním vysílání – ať už kvůli škrtům v rozpočtu nebo stagnujícímu estetickému vkusu programových dramaturgů.

I čtvrteční Art Fair se dal nazvat úspěchem. Narazili jste tu snad na všechny, kteří v mladém českém umění, tedy v generaci mezi třicítkou a čtyřicítkou něco znamenají nebo znamenat chtějí. Návštěvníci měli k prohlídce celkem tři místnosti naplněné uměleckými díly více



**Nerdi, baletky i truckerky.** „Je nuda si stoupnout k pultíku, vzít si bílý tričko a tvářit se jak IQ 200,“ říkají dýdžejky Veronika Mayerová, Marketa Vu Tru a Hanka Beranová o svých večírcích s laptopy, dekoracemi, kostýmy a videi. To jsou Poxoxo DJs. Foto Adam Holý

než padesáti českých umělců od zavedených jmen, jako je Josef Bolf, Krištof Kintera či David Černý, až po úplné nováčky jako Jana Vojnárová či Tomáš Němec. V hudebním sále se odehrávaly koncerty mladých kapel (Schwarzprior, Poxoxo) a pokrtila se kniha *Zde jsou*

psi publicisty Michala Nanoru o vizuální kultuře české klubové scény.

„Odhadem přišlo za celý den na tisíc lidí. Dopoledne chodili více sběratelé a galeristé, kteří si vybírali nová jména či díla pro své galerie a sbírky. Vystavovaným umělcům se tak prodalo umění v hodnotě 150 tisíc korun a mnohým to nastartuje další kariéru,“ vysvětluje pozitivní dopady jeden ze zakladatelů Artyčoku.TV František Zachoval.

## Sama doma a copyright

Role Artyčoku.TV je zde přítom pouze zastřešující – akci televize pořádá na vlastní náklady a všechny peníze jdou přímo umělcům. „Je to pro nás skvělá možnost představit svoje umění jak širšímu publiku, tak i kurátorům. Být zastoupený na výstavě s dalšími známými umělci je i velká prestiž,“ shodli se vystavující umělci Linda Čihařová a Jan Mucska alias 2046, který představil virtuální projekt *Aggressive Copyright*, ironizující myšlenku dodržování copyrightu v dnešním intertextuálním světě.

Domnívám se, že televize Artyčok.TV vytváří zatím jedinou smysluplnou alternativu pro mladé lidi u nás, kteří se chtějí zajímat o současné umění a nehodlají se přitom spoléhat na vkus moderátorek pořadu Sama doma. Zároveň aktivity této internetové televize představují motivační injekci i vhodnou mediální platformu, kterou mladé umění rozhodně potřebuje. A nejen v Česku.

Autorka je hudební publicistka (recenzi knihy *Zde jsou psi* přineseme příští týden)

# Legenda, nebo zombie? Přijíždí Sandra, německá hvězda 80. let

Patří mezi zpěvačky, které se v osmdesátých letech proslavily díky pár písničkám i svojí figurě. Německá zpěvačka Sandra zítra vystoupí v Praze na Žofíně. Jaký byl osud dalších hvězdiček té doby?

**PRAHA** Zítra na pražském Žofíně vystoupí německá hvězda osmdesátých let. Sandra bude za doprovodu živé kapely zpívat svoje písničky jako Maria Magdalena nebo In the Heat of the Night, Everlasting Love, Hiroshima nebo One More Night.

A předskakovat jí bude Petr Kotvald se svou Dance Company.

**Drahá „srandá“**

Cena za lístky? Od 1 150 do 2 500 korun. Tedy vyšší než na chystané comebackové turné Roxette (690 až 1 190 korun) nebo zářijový koncert Guns N' Roses, kam se nejlevnější lístky daly sehnat za 990 korun.

Na Žofín se samozřejmě nevejde tolik lidí jako do O, areny, ale zato příjdu ti, kteří jsou za živé vzpomínky na éru osmdesátých let ochotni platit. A to mno-

hem víc než v nabídce kabelových televizí stojí stanice VH1 Classic, která se na obskurní okamžiky hudební minulosti přímo specializuje.

Sandra se sice nepokouší o nějaký upatřený comeback, ale nevyhnutelně to tak působí. Nahrála devět alb, ale poslední opravdový hit měla někdy začátkem devadesátých let. Když svou loňskou desku pojmenovala Back to Life, tedy Oživení, vyznělo to skoro jako parodie. Nebo to

bylo možná jenom zoufalé volání po někdejších milionových prodejích po celém světě.

Zajímavé je, že ty měly i její někdejší kolegyně, které to s hudbou také nevzdávají a už u nás hraly. Na Samantha Fox dokonce před rokem dorazily dvě tisícovky lidí. Ale na tom se podle všeho



**Ve společnosti** Sandra přišla na předávání hudebních cen Echo v Berlíně letos v březnu.

Foto: Getty Images

podepsal hlavně s jistotou vybraný předskokan, kterým byl Michal David.

„Její vypracovaná stehna v kraťasových šortkách a blyštivou bundičku si mohl každý prohlédnout pořádně zblízka – lidi pod pódiem totiž značně ubýlo,“ zhodnotila už

začátek koncertu ve své recenzi Kristýna Chmelíková. Podle ní hlavními trumfy zpěvačky, která už čtyřicetku oslavila před nějakým pátkem, zůstala svěšená bunda, tlíko s hlubokým výstřihem, divoké točení pánvi a pohazování blondátou hřívou.

Také Samantha Fox se pokoušela publikum přesvědčit, že stále hudebně žije. Ale na její nové písničky reagoval málokdo.

A podobné to bylo před dvěma lety, když na festivalu Malá Skála hrála další britská hvězdička osmdesátých let – Kim Wilde. Přestože ji pořadatelé prezentovali jako jeden z hlavních taháků, pod pódiem měla polovinu publika než pravidelně vystupující kapely Kryštof a Chinaski a na projekční plátno, kam lidé posílali vzkazy prostřednictvím zpráv SMS, se to hemžilo obscenostmi.

**Bude to fungovat?**

Dnes osmačtyřicetiletá Sandra, kterou mnoho dospívajících milovalo nejen kvůli hudbě, ale především pro obvod hrudníku, má pražskou premiéru před sebou.

Až ta ukáže, jestli to bude podobné zombie fiasko, které si před tuzemským publikem utrhly její kolegyně, nebo budou tentokrát čestí posluchači stejně vděční jako ti němečtí. O nich totiž i Kim Wilde říká: „Přijde mi, že mě berou už jako členku rodiny. V Německu zkrátka milují populární hudbu.“

Honza Vedral

## Zápisník

# Proč mají cenu i věčné popelky, hrdě zvané Elsa



**Mirka  
Spáčilová**  
redaktorka  
MF DNES

**L**etos to zkusíme jinak, slibovali na podzim v ČT. Ale v sobotu bylo vše při starém: televizní ceny Elsa, na nichž by všem televizím v čele s vítěznou ČT mělo obzvlášť záležet, se předávaly v chudém předtočeném pořadu, do něž se Tomáš Hanák a Lenka Vychodilová z Divadla Sklep snažili vtěsnat alespoň odlehčený tón sklepácké absurdity.

Mají pak takové ceny bez potlesku vůbec cenu?

Kupodivu mají.

Zaprvé si to tvůrci zaslouží – už proto, že se v televizi občas zjeví lepší film než v kině.

Zadruhé je to světová zvyklost. Zatřetí tak členové České filmové a televizní akademie musí alespoň jednou do roka sestoupit z mramorových věží mezi prostý televizní lid. A začtvrté Elsy tvoří zajímavou protiváhu diváckých anket. Srovnejte peoplemetry, Elsy a TýTý – a zjistíte, že ne vše, co je nejsledovanější, je i nejmilovanější, natožpak nejlepší.

Ovšem nedůstojné předávání věčných popelek mezi českými výročními cenami jim na vážnosti ubírá. Člověk by rád vítězi zatleskal – místo toho za něj cítí trapno, stydno, ba skoro urážku. Má snad nejlepší herec menší cenu než atlet, hokejista nebo babička roku, že trofej přebírá sám v kamrlíku?

## Krátce

### HUDBA

## Česká filharmonie ruší dva koncerty

Česká filharmonie přijde o dva důležité koncerty sezony. V dubnu nepřijede slavný čínský pianista Lang Lang a na závěrečném koncertu nezpívá ruský barytonista Dmitrij Hvorostovskij. ČF jedná o náhradních termínech, které by však zřejmě připadly až na rok 2012. Podle informací ČTK filharmonie neuzavřela závazné smlouvy s agenturami zastupujícími pianistu a pěvce, ačkoli oba zařadila do programu. (ČTK)